

A close-up, low-key portrait of a man's face, partially in shadow, looking slightly to the right.

JAK

SLOVENIAN
BOOK
AGENCY

Sample translation

SEBASTIJAN PREGELJ
Chronicle of Forgetting
Novel

Sebastijan Pregelj *Chronicle of Forgetting*
Novel
Sample translation

Original title: *Kronika pozabljanja*

Uredili / Edited by
Tanja Petrič, Katja Stergar

Prevodi v angleščino / English translations by
Jason Blake, Leonora Flis

Založila in izdala Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, Metelkova 2b, 1000 Ljubljana
Zanjo Aleš Novak, direktor

Issued and published by Slovenian Book Agency, Metelkova 2b, 1000 Ljubljana
Aleš Novak, Director

Grafično oblikovanje in prelom / Technical editing and layout
Marko Prah

Tisk / Print
Grafex, d. o. o.

Naklada / Print run
300 izvodov / 300 copies

Darilna publikacija / Gift edition
© Nosilci avtorskih pravic so avtorji/prevajalci sami, če ni navedeno drugače.
© The authors/translators are the copyright holders of the text, unless stated otherwise.

Ljubljana, 2016

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6(048.4)

PREGELJ, Sebastijan
Chronicle of forgetting : novel : sample translation / Sebastijan Pregelj. -
Ljubljana : Javna agencija za knjigo Republike Slovenije = Slovenian Book Agency, 2016

ISBN 978-961-93910-2-0

283516672

Table of contents

Sebastijan Pregelj: About the author and his work	2
<i>Kronika pozabljanja</i> (excerpt in Slovenian)	7
<i>Chronicle of Forgetting</i> (excerpt in English, translated by Leonora Flis)	11
Translations	
Bosnian (Translated by Ahmed Burić)	15
Bulgarian (Translated by Eva Šprager)	19
Croatian (Translated by Božidar Brezinščak Bagola and Mirta Jurilj)	23
Czech (Translated by Eliška Bernardová)	31
French (Translated by Stéphane Baldeck)	35
German (Translated by Sebastian Walcher)	39
Italian (Translated by Patrizia Raveggi and Sabina Tržan)	44
Lithuanian (Translated by Laima Masytė)	52
Romanian (Translated by Alina Irimia)	56
Russian (Translated by Zhanna Perkovskaya)	60
Serbian (Translated by Jelena Simić)	64
Spanish (Translated by María Florencia Ferre)	68
List of Translators	72
Co-financing Publications of Slovenian Authors in Foreign Languages	77

Sebastijan Pregelj

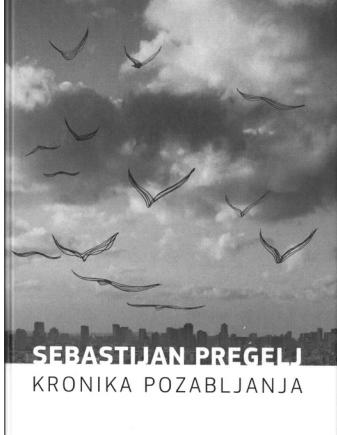
The Slovenian writer Sebastijan Pregelj was born in 1970 in Ljubljana. He studied history at university. Since 1991 he has published stories in various literary magazines, and he has also published four collections of short stories and five novels: *Leta milosti* (Years of Grace, 2004), *Na terasi babilonskega stolpa* (On the Terrace of the Tower of Babylon, 2008), *Mož, ki je jahal tigra* (The Man Who Rode a Tiger, 2010), *Pod srečno zvezdo* (Under a Lucky Star, 2013), *Kronika pozabljanja* (Chronicle of Forgetting, 2014). Three of his novels were finalists for the Kresnik Award, while some of his short stories have been translated for anthologies in German, Slovak, Polish and English. On the *Terrace of*

Photo: Jože Suhadolnik

the Tower of Babylon (*Auf der Terrasse des Turms von Babel*, 2013) and *Under a Lucky Star* (*Unter einem glücklichen Stern*, 2015) have been published in German by the Drava publishing house in Erwin Köstler's translations. In cooperation with Gašper Troha, Pregelj has created the *Ljubljana Literary Trail*, a guide that exists in English as well as Slovenian. Recently he has begun writing for children, too, and last year saw the release of *Duh Babujan in prijatelji* (Babujan the Ghost and Friends). *Zgodbe s konca kamene dobe* (Stories from the End of the Stone Age) is about to be published. A member of the Slovene Writers' Association, Sebastijan Pregelj lives and works in Ljubljana.

Email of the author: spregelj@gmail.com

Book information

© Sebastijan Pregelj 2014; © for the Slovenian edition: Založba Goga

Year of publication: 2014

Binding: hardcover

Dimensions: 13 × 20 cm

No. of pages: 184

Publisher: Založba Goga, Glavni trg 6,
8000 Novo mesto, Slovenia

ISBN: 978-961-277-085-3

Price: € 24.90

Foreign rights

Sebastijan Pregelj: spregelj@gmail.com

Kronika pozabljanja (Chronicle of Forgetting, novel)

A resident of an old person's home gets up early every morning to watch the sunrise. Life begins anew for the old man, and with that, also memories. Every morning the memories are a little different. The world of this novel is governed by dementia. The sometimes intense, sometimes loving stories may be true, they may be the results of hallucinations, but they are always placed before a wall of silence, before the great mystery of what lies beyond death. In his novels and stories up to now Sebastian

Pregelj has taken us into incredible, fantastic worlds, often into worlds of the past, and once even into space, but the most incredible world is the world hidden in the human brain.

As Manca Košir writes in her foreword, "Sebastijan Pregelj's novel speaks of the last things, with a light that inspires and awakens. Do what you need to do, and do it now, otherwise you'll be written into the *Chronicle of Forgetting*."

Media reactions

This is a story that moves the reader in more ways than one. *Chronicle of Forgetting* begins at the end. In retrospect, the funeral-goers are just extras, actors in a drama, and among them is more than one ghost from the beyond. Little won-

der, then, that the conclusion of the novel offers a new beginning, an insight into a new story that is perhaps only just beginning. Indeed, this novel about death could not end more beautifully.

Ana Geršak, *Sodobnost*

Memories, of whatever sort, have meaning, and old age makes sense, but only if you dare to acknowledge your own smallness and refuse to remain in an unhurried silence and a seeming dignity. Pregelj's

book speaks with elegant vehemence of this courage and it is written in a way that befits one of the Slovenia's leading contemporary novelists: excellently.

Igor Bratož, *Delo*

Chronicle of Forgetting is a remarkable tale of pondering life and looking for meaning, for that happiness which we don't know how to find in the rich West and which people from other continents would like to have, but most of all it is a novel about accepting a human end. [...]

It is undoubtedly Sebastijan Pregelj's most realistic novel, and although some readers who have read other novels by Pregelj will be surprised by *Chronicle*, the author confirms anew that he is in command of his craft and that he is, beyond a doubt, one of Slovenia's finest writers.

Blaž Zabel, *Pogledi*

Sebastijan Pregelj is undoubtedly a writer with a keen ear for a story, for structuring a tale, for gradual intensification, and for unexpected and sometimes entirely minute but never unimportant reversals;

all of this – also in *Chronicle of Forgetting* – attracts the reader's attention, holding it until the end, and these places, which remain open until the end of the novel, give rise to an intense reading experience.

Tina Kozin, *Literatura*

At times Pregelj is even poetic [...]. This poetic aspect arises especially when he senses the anxiety-filled reader who will

glide through his lines of reflecting about this and the other side, about life and non-life.

Mitja Reichenberg, *Večer*

Chronicle of Forgetting meditatively flushes out the story so that the beauty which in reality constitutes life can shine: some fragments of experience, some revisions, some love, some bits of everything. Pregelj

has managed to enter into the silence of the last days and stirred it just enough so that the reader dares to dedicate himself to it. It is no small thing to develop a language of grace.

Ana Schnabl, *Dnevnik*

A soothing, socially engaged novel about life and passing [...].

Samo Rugelj, *Bukla*

Chronicle of forgetting is a fresh examination of recapitulation just before death [...].

Matej Bogataj, *Mladina*

Kronika pozabljanja

(ODLOMEK)

DOKLER SI PRIPRAVLJEN ŠE MALO IGRATI IN UPORABLJATI STARE TRIKE

Zunaj se je povsem stemnilo. Vstanem in grem v kopalnico. Slečem hlače in sedem na školjko. Voda odteka počasi, ampak težav za zdaj nimam. Drugi moški v mojih letih imajo precej težav s svojim tičem. Tako kot v najstniških letih se spet vse vrti okrog njega, le da zdaj ne gre za užitek, ampak bolečino in nazadnje v precej primerih tudi smrt. Vstanem in potegnem vodo. Medtem ko si umivam roke, se gledam v ogledalu. Sprva imam občutek, da se nisem dosti spremenil, čez čas pa si moram priznati, da sem videti star in utrujen. Za menoj je dolga pot, četudi je minilo hitro. Osemdeset let je dolga, skoraj predolga doba za enega človeka. To vem, le priznati si nočem.

Pred dnevi, ko sem imel rojstni dan, sem se skušal spomniti, kje sem bil na ta dan pred štiridesetimi leti. Skušal sem se spomniti, ali sem si pred štiridesetimi leti rekel, da je zadnjih dvajset let minilo, kot bi trenil, celo vseh štirideset je minilo neskončno hitro, in tako bo minilo naslednjih dvajset in naslednjih štirideset let. Skušal sem se spomniti, ali sem si takrat rekel, da jih bom imel čez dvajset let šestdeset. Star bom, ampak če bom kolikor toliko zdrav, bo pred menoj še del poti. Čez štirideset let jim bom imel osemdeset. Če bom še živ, bom vedel, da je največji del poti za menoj in da ne smem pričakovati dosti več. Prepričan sem, da sem pred štiridesetimi leti pomislil na to. In prepričan sem, da se mi je takrat vse skupaj zdelo nepredstavljivo daleč. Nazadnje pa sem *tu*.

Tu niti ni slabo. Še vedno sem pri močeh, še vedno ne potrebujem dosti pomoci in še vedno imam načrte. Poleg tega se je v sosednje stanovanje vselila ženska in žensko sem opazil. Še več! Ženska mi je všeč in na neki način sem si je zažezel. To je dobro. To je hudičeve dober občutek, ki mi potrjuje, da sem še

živ. Še sem lovec. No ja, lahko si rečem lovec. Star in opešan lovec, ampak takšen je tudi plen.

Tu so še drugi lovci, a so vsi po vrsti opešani in počasni. Ne verjamem, da ima še kateri izostren vid, prav tako kot ne verjamem, da še kateri premore dovolj vztrajnosti. Ampak kot sem rekel: takšen je tudi plen. Zato jih ne podcenjujem. Vsak ima svoje trike.

V življenju sem se naučil dosti trikov. Pravzaprav je življenje sestavljeni iz neskončne vrste trikov in v glavnem gre samo za igranje. Od majhnega so me učili, kaj je prav in kaj ni. Učili so me starši, učile so me vzgojiteljice in učiteljice, učili so me povsod, kamor sem prišel in kjer sem bil, in celo tam, kjer sem samo malo postal. Naučili so me, kaj, kdaj in kako se sme početi in česa, kdaj in kako ne; naučili so me, da je najpomembnejše tisto vmes, o čemer se ne govori, in da me bodo drugi ocenjevali in sodili v glavnem po tistem. Naučili so me, kdo vse so drugi in kaj lahko pričakujem od njih. Pravzaprav se ne morem znebiti občutka, da bi me še celo danes radi učili, pa čeprav vsi vejo, da je starega psa težko karkoli naučiti.

Laže je bilo, dokler so bila pravila preprosta in jih je bilo malo. *Fantki ne jočejo, punčke se vedno lepo obnašajo in pazijo, da si ne zamažejo oblačil.* Kljub temu sem se dobro znašel tudi kasneje in z leti postal vrhunski igralec. Igral sem na številnih odrih, pogosto tudi hkrati. Leta in leta, desetletja in desetletja.

Živel sem v velikih stanovanjih in se vozil z dragimi avtomobili, nosil sem po meri krojene obleke in ročno izdelane čevlje, jedel sem v dragih restavracijah in hodil na potovanja v eksotične kraje. Leta in leta, desetletja in desetletja.

Potem sem se utrudil. Dovolj mi je bilo vsega odvečnega sranja. Hotel sem samo še svoj mir. Rekel sem si, da je bilo osemdeset let dovolj. Od tu naprej potrebujem le še malo. Potrebujem tako malo, da bi najverjetnejne zmogel tudi brez trikov in mask, ampak zaradi drugih ... zaradi drugih ne morem opustiti vseh trikov, zaradi drugih ne morem odložiti vseh mask. Odkritost in neposrednost ljudi zmedeta, tako tukaj kot zunaj. V resnici jim odkritost in neposrednost nista všeč, čeprav govorijo ravno nasprotno. Tudi oni samo igrajo. Tudi oni uporabljajo trike.

Če postanemo starci odkriti in neposredni, pravijo, da smo postali nesramni in neuvidevni, ker se ne znamo več držati nazaj in še malo potrpeti. Pravijo, da mislimo samo nase. Ampak tukaj nam je lahko nazadnje vseeno. Dovolj dolgo smo se držali nazaj in dovolj dolgo smo bili pripravljeni še malo potrpeti. Dovolj dolgo smo ravnali, kot se je od nas pričakovalo. Zdaj nam ni več treba. Vendar je odkritost stvar odločitve. Lahko je biti pameten in močan, ko si zdrav in se počutiš dobro. Ko pa začutiš, da postajaš šibak in ti tudi zdravje več ne služi, si se hitro pripravljen pokoriti. Stvari so jasne. Dokler smo pripravljeni še malo potrpeti, smo dobro zapisani. Dokler smo pripravljeni še malo igrati in

uporabljati stare trike, lahko računamo na prijaznost in ustrežljivost, računamo lahko, da bodo tudi vsi ostali igrali. Lahko računamo, da nam bo malo laže. Ko pa se človek enkrat odloči, da se tega ne gre več, je konec. Zbadljivi in nesramni starci si ne zaslužijo več od najnujnejšega.

Tega se vsi bojimo. Nihče ne ve natančno, kaj je najnujnejše. Je najnujnejše, da ti postrežejo toplo hrano in da te vsakih šest mesecev pregleda zdravnik? Je najnujnejše, da dobiš zdravila, ko si bolan? Je najnujnejše, da te hranijo in ti brišejo rit, ko ne moreš iz postelje? Ali pa je najnujnejše, da te priklopijo na infuzijo in ti čez rit potegnejo plenico, ki jo trikrat na dan zamenjajo? Je najnujnejše, da te obračajo z levega na desni bok in nazaj, da ne dobiš preležanin, ali je najnujnejše samo, da ležiš in počivaš, odprte rane pa niso njihova stvar? Tega ne ve nihče, bojimo pa se vsi. Zato še naprej igramo, zato ne opustimo vseh trikov.

Meni se do zdaj ni zgodilo nič zares slabega, in kolikor vidim in vem, se tudi drugim ne godi slabo. Vendar obstajajo govorice in zgodbe. Veliko govoric in strašne zgodbe.

Slišal sem, da je sestra Angela drugi angel smrti. Če je kateri od oskrbovacev preveč tečen ali zahteven, poveča dozo zdravil in počaka, da pride do odpovedi najšibkejšega organa. Potem pokliče zdravnico. Če takšen oskrbovanec ne jemlje kakšnih posebnih zdravil, mu v žilo spusti zrak ali mu dihalne poti zalije z vodo. V postelji ga pusti do jutra, potem pokliče zdravnico. In tako naprej in tako naprej. Če bi kaj takšnega slišal, ko sem bil še zunaj, bi zamahnil z roko, da ni res. Rekel bi, da ne more biti res. Ni mogoče, da bi se dogajalo kaj takšnega. Zdaj ko sem notri, je drugače. Notri je vseeno potrebna previdnost. Ker se nič ne ve stoodstotno. Zato pazim, kaj počнем, pazim, kam gledam, kaj govorim in s kom.

Zdaj ko se je povsem stemnilo in ležim v postelji, priznam, da je tudi mene strah. Tudi pod mojo posteljo ležijo strahovi, tudi pod mojim stolom klečijo in tudi v moji omari visijo, skriti med oblačili. Čez dan jih ne opazim. Čez dan nanje več ali manj pozabim in strahovi se potuhnejo. Ko pa se stemni, prilezejo od vsepovsod. Ni me strah konca in smrti. Ne bojim se zadnjega trenutka. Bojim se, da bi pred tem postal nebogljen.

Bojim se, da bom nazadnje tak, kot sem bil na začetku: odvisen od drugih, le da bodo tokrat ob meni uslužbenci, ki so tega vajeni, zato se jim ne bo zdelo nič posebnega. Medtem ko bo čistilka molče pometala pod posteljo ali praznila koš za smeti, bom še vedno živ. Medtem ko bo hišnik menjal žarnico ali tesnilo, bom še vedno živ. Medtem ko bo Os hodil mimo mojih vrat, bom še vedno živ. In medtem ko mi bodo menjali plenico in infuzijsko vrečko, bom še vedno živ. Še vedno bom živ, uslužbenci pa z menoj ne bodo govorili, pač pa bodo tihopravljali svoje delo, prepričani, da potrebujem v zadnjih urah mir in počitek. Bojim se, da bom hotel na ves glas zakričati: Živ sem! a ne bom zmogel.

Mogoče se bodo pred vrati pogovarjale sestre, ko mi bodo priše zamenjat vrečko infuzije, in mogoče bo Os pred vrati srečal hišnika ter z njim spregovoril nekaj besed. Mogoče bom iz sosednjega stanovanja slišal govoriti ljudi. Vendar te besede ne bodo namenjene meni. Edino sestra mi bo pri večernem štetju mogoče kaj rekla. Najverjetneje mi bo na žilo prislonila blazinici kazalca in sredinca, potem pa zamomljala: Živ, še vedno živ. In takrat ne bom vedel, ali si misli, da je to dobro ali slabo. Verjetno si misli, da je dobro zame in slabo za tiste, ki zunaj čakajo prosto mesto.

Ampak o tem nočem premišljevati. Takšne misli se nadme zgrnejo ob večerih, ko ležim v postelji, in namesto da bi zaspal, premišljujem vse mogoče. Sam nase sem jezen. Lahko bi obujal spomine. Veliko lepih spominov imam, veliko takšnih, ki bi mi lahko vlili novega poguma, jaz pa se ubadam s strahovi! Potem imam tudi spomine, ki niso dobri, ampak v letih in desetletjih sem jih v glavnem potlačil. V glavnem sem jih izločil in iztisnil, kot bi bili voda in blato. Dovolj sem star, da si lahko privoščim samo dobre spomine.

Jutri je nov dan. Ko se bo na vzhodu začelo daniti, mi bodo prsi napolnili dobri občutki. Vedel bom, da imam še en dan. Dobro ga bom izkoristil.

Sebastijan Pregelj: *Kronika pozabljanja*. Založba Goga: Novo mesto 2014, p. 78–83.
© Sebastijan Pregelj 2014; © for the Slovenian edition: Založba Goga

Chronicle of Forgetting

(EXCERPT)

UNTIL YOU ARE STILL READY TO ACT A LITTLE AND USE SOME OF YOUR OLD TRICKS

It got completely dark outside. I get up and walk to the bathroom. I take my pants down and sit on the toilet. The piss is trickling slowly, but I don't have problems yet. Other guys my age have considerable problems with their dicks. Just like in our teens, everything once again revolves around one's dick, except that now these dick-dealings don't concern pleasure but pain and, eventually, in many cases, death. I get up from the toilet seat and flush. As I wash my hands, I am looking at my face in the mirror. At first I feel like I haven't changed much, but after a while I have to admit to myself that I look old and tired. I've traveled far, even though it all passed fast. Eighty is a long journey, it is too long a time for one person. I know this, yet I don't want to admit it.

A few days ago, on my birthday, I tried to remember where I had been on that very same day forty years ago. I tried to recall whether forty years ago I had said to myself that the past twenty years had gone by in a blink of an eye, that even those forty years had passed incredibly fast and that that was precisely how the next twenty and the next forty years would pass. I tried to remember if at that time I had said to myself that in twenty years I'd be sixty. I'll be old, but if I feel relatively fine, I'll still have a considerable length to travel. In forty years, I'll be eighty. If I'm still alive, I'll know that the major part of my path is already behind me and I can't expect too much anymore. I am convinced that forty years ago that was what I thought about. And I am convinced that all of this then seemed so inconceivably far away. And yet *here* I am.

It's not too bad to be here. I'm still rather fit, I still don't need too much help and I still have plans. Besides, a *woman* just moved to the apartment next door

and I noticed the woman. There's more! I like this woman and in some ways I've desired her. That's good. That's a hell of a great feeling that tells me I'm still alive. I'm still the hunter. Well, yes, I can call myself a hunter. An old and weary hunter, but so is the prey.

There are other hunters here too. But they are all worn out and slow. I don't think either one of them still has sharp vision, and likewise, I don't believe that either one of them still has enough determination. But as I said: the prey acts in a similar way. Hence I don't underestimate them. They all have their own tricks.

I've learned a lot of tricks in my life. In fact, life consists of an infinite series of tricks. It's mostly all just play. Since an early age, I've been taught to differentiate between what's right and what's wrong. I was taught by my parents, by my kindergarten and my high school teachers. I've been taught this everywhere I've ever gone and everywhere I've ever been, and even in places where I've only stopped for a little while. I've been taught what to do, when and how to do things, and what not to do, and when and how not to do other kinds of things. I've been taught that the most essential bit lies somewhere in between. That no one really talks about that bit but people will judge me according that one in-between bit. They've taught me who the others could be and what I could expect from them. I can't shake the feeling that even today they'd like to teach me things, even though they know that it's hard to teach an old dog new tricks.

It was easier when the rules were simpler and there were fewer of them. *Boys don't cry and girls need to be well behaved and careful not to stain their dresses.* Despite these lessons, I've managed to maneuver through life quite well, and over time, I became an acclaimed actor. I've played on many stages, often times during the same season. For years and years, for decades and decades.

I've lived in large apartments and I've owned expensive cars, I've worn tailored suits and handmade shoes, I've eaten in expensive restaurants and travelled to exotic destinations. For years and years, for decades and decades.

Then I grew tired. I got tired of all this redundant crap. All I wanted was my own peace and quiet. I've said to myself that eighty years have been enough. I don't need much now. I need so little that I'd probably be totally fine without any tricks and masks, but for the sake of others ... for the sake of others I can't abandon all my tricks, for the sake of others I can't put down all my masks. Honesty and straightforwardness confuse people, here and elsewhere. In truth, they don't like honesty and straightforwardness, even though they claim they do. They, too, are merely actors. They, too, use their tricks.

When old men get honest and direct, people say we've become impudent and rude, because we can't control ourselves and be more patient. They say we only think of our own interests. But we don't really need to care so much about

that. We've been considerate and patient for so long. We've been doing what others expected us to do for such a long time. We no longer need to do that. However, honesty is a choice. It's easy to be smart and strong when you're healthy and you feel good. But when you start getting weaker and you're no longer in the best of health, you quickly start to obey. It's simple. As long as we are willing to bear things, we are in good standing. So long as we are ready to play a little and use some of our old tricks, we can count on kindness and compliance, we can count on everyone else playing their game as well. We can count on having it relatively easy. But once we decide to stop playing this game, it's all over. Rude and disrespectful old men don't deserve more than the bare essentials.

We are all afraid of that. No one knows what the bare essentials are. Is it of the utmost importance that you get served warm food and that you get a medical check-up every six months? Is it of the utmost importance to get medicine when you're sick? Is it of the utmost importance to get fed and get your ass wiped when you can't get out of your bed? Or is it of the utmost importance to be given an intravenous infusion and have your ass covered with a diaper that needs to be changed three times a day? Is it of the utmost importance that you get turned from one side to the other so you don't get bed sores, or is it of the utmost importance that you simply just stay lying in bed and your open wounds are not really their concern? No one knows this, but we are all afraid of it. So we continue to act, we don't abandon all of our tricks.

Up until this point, nothing really bad has happened to me, and as far as I can see and understand, the others have been doing pretty well, too. Yet there are rumors and tales. Plenty of rumors and terrible tales.

I've heard that Sister Angela is the Second Angel of Death. If an occupant of the nursing home gets too grumpy or demanding, she increases the dosage and waits until the weakest of the organs fails. Then she calls the doctor. If this occupant isn't taking any special medication, she injects air in his veins and floods his respiratory system with water. She leaves him lying in bed till the morning, then she calls the doctor. And so on and so forth. If someone had told me this when I was still out, I would have waved my hand and dismissed it. I'd have said that it could not be true. It is not possible that something like that could actually be happening. Now that I'm inside, it's different. When you're inside, you need to be careful. Because you can never be totally sure of anything. So I watch what I do, I watch where I direct my glance, I watch what I say and who I talk to.

Now that it's gotten completely dark and I'm lying in my bed, I admit that I'm scared. There are fears that hide underneath my bed, they kneel underneath my chair, they also hang in my closet, hidden among my clothes. I can't spot

them during the day. During the day, I generally forget about them and the fears subside. When it's dark, they creep up from everywhere. I'm not afraid of the end or of death. I'm not afraid of the final moment. I'm afraid that I'd become helpless before that moment comes.

I'm afraid that I'll end up being exactly the same as I was in the beginning: dependent on others; except that this time, professionals who are used to seeing people like me will be around me and they won't consider it in any way unusual. While the cleaning lady is silently sweeping underneath my bed or taking out the trash, I'll still be alive. While the janitor is changing a light bulb or a seal, I'll still be alive. While Os is walking past my door, I'll still be alive. And while my diaper or my infusion bag are being changed, I'll still be alive. I'll still be alive, but the staff won't be talking to me; they will silently be doing their own job, convinced that my final hours should be filled with peace and repose. I'm afraid that I'll want to scream from the top of my lungs "I'm alive!" but won't be able to.

Maybe the nurses will be talking in front of our door before they come in and change my infusion bag and maybe Os will meet the janitor in front of our door and they'll exchange a few words. Maybe I'll hear the voices of the people from the apartment next door. But these words won't be intended for me. Only the nurse who does the evening count might say something. It's most likely that she'll put the tip of her index finger and her middle finger to my vein and then mutter: Alive, still alive. And at that time I won't know whether that is good or bad. She probably thinks it's good for me and bad for those who are waiting for a space to open up.

But I don't want to think about that. Such thoughts attack me in the evenings when I'm lying in bed and when, instead of sleeping, I'm thinking about all kinds of stuff. I get angry at myself. I could reminisce. I've got a lot of wonderful memories, a lot of memories that could fill me with new courage, and yet I'm dealing with fears! Then there are less good memories, too, but over the years and over the decades, I've managed to suppress them. I've mostly excreted them and squeezed them out like they were urine and feces. I'm old enough to only indulge in good memories now.

Tomorrow is a new day. When it starts to dawn in the East, my chest will be filled with good feelings. I'll know that I have another day. I will use it well.

Translated by Leonora Flis
Contact: leonoraflis@gmail.com

Hronika zaboravljanja

(ODLOMAK)

Translated by Ahmed Buric
Contact: ahmedburic@gmail.com

SVE DOK SI SPREMAN JOŠ MALO GLUMITI I IZVODITI STARE TRIKOVE

Vani se potpuno smračilo. Ustanem i krenem u kupaonicu. Skinem hlače i sjednem na školjku. Voda otiće polako, ali zasad nemam problema. Drugi muškarci imaju prilično problema sa svojom kitom. Baš kao u tinejdžerskim godinama, sve se vrti oko njega, samo što se ovaj put ne radi o užitku, nego o boli, i na kraju u dosta primjera o smrti. Ustanem i povučem vodu. U međuvremenu dok perem ruke, pogledam se u ogledalo. Isprva imam osjećaj da se nisam previše promijenio, vremenom moram priznati da izgledam star i umoran. Iza mene je dug put, iako je brzo prošao. Osamdeset godina je dugo, skoro predugo doba za jednog čovjeka. To znam, samo sebi ne želim priznati.

Prije nekoliko dana, kad mi je bio rođendan, pokušao sam se sjetiti, gdje sam bio toga dana prije četrdeset godina. Pokušao sam se sjetiti jesam li si prije četrdeset godina rekao da je zadnjih dvadeset godina prošlo dok trepneš, ustvari je svih četrdeset godina prošlo beskonačno brzo, i tako će proći sljedećih dvadeset i sljedećih četrdeset godina. Pokušao sam se sjetiti da li sam si tada rekao da ću kroz dvadeset imati šezdeset godina. Biću star, ali ako budem koliko toliko zdrav, preda mnom će biti još dio puta. Za četrdeset godina ću imati osamdeset. Ako još budem živ značu da je najveći dio puta za mnom i da ne smijem očekivati još puno više. Uvjeren sam da sam prije četrdeset godina pomislio na to. I uvjeren sam da mi se tada sve skupa činilo nezamislivo daleko. Konačno sam *ovdje*.

Ovdje nije ni loše. Još uvijek sam u snazi, još uvijek mi ne treba previse pomoci, i još uvijek imam planove. Pored toga se u susjedni stan uselila ženska i

žensku sam primijetio. Još i više! Ženska mi se sviđa i poželio sam je na neki način. To je dobro. To je враški dobar osjećaj koji potvrđuje da sam još živ. Još sam lovac. No dobro, mogu sam sebi reći lovac. Star i bagav, ali takav je i pljen.

Tu su još i drugi lovci, ali su svi po redu bagavi i dosadni. Ne vjerujem da još koji ima izoštren vid, baš tako kao što ne vjerujem da je neki od njih dovoljno uporan. Ali, kao što rekoh: takav je i pljen. Zato ih i ne potcjenujem. Svako ima svoje trikove.

U životu sam naučio dosta trikova. Ustvari je život sastavljen iz beskonačnog reda trikova i uglavnom se tu radi samo o igranju. Od malena su me učili šta je pravilno, a šta ne. Učili su me roditelji, učile su me odgojiteljice i nastavnice, učili su me posvuda gdje bih došao, čak i tamo gdje sam sasvim malo pristao. Naučili su me šta, kad i kako se smije uraditi i šta, kad i kako ne; naučili su me da je najvažnije ono između, o čemu se ne govori, i da će me drugi, uglavnom po tome, suditi i ocjenjivati. Naučili su me ko su sve drugi i šta mogu očekivati od njih. Iskreno, ne mogu se riješiti osjećaja da bi me još i danas voljeli učiti, iako znaju da je stara psa teško bilo čemu naučiti.

Lakše je bilo dok su pravila jednostavna i dok ih je bilo malo. *Dječaci ne plaku, a curice se uvijek lijepo ponašaju i paze da ne uprljaju svoju odjeću.* Uprkos tome i pslije sam se dobro snašao i vremenom postao vrhunski glumac. Igrao sam na brojnim pozornicama, ponekad istovremeno. Godinama, decenijama.

Živio sam u velikim stanovima i vozio se skupim automobilima, nosio sam po mjeri sašivena odijela i ručno rađene cipele, jeo u skupim restoranima i putovao u egzotične krajeve. Godinama, decenijama.

Onda sam se umorio. Bilo mi je dosta i previše sveg sranja. Htio sam samo još svoj mir. Rekao sam sebi da je osamdeset godina dosta. Od tada mi treba još sasvim malo. Treba mi tako malo, da bi najvjerovatnije mogao i bez trikova i maski, ali zbog drugih... zaradi drugih ne mogu ostaviti sve trikove, zbog drugih ne mogu odbaciti sve maske. Otvorenost i neposrednost zbuњuju ljudе, kako ovdje, tako i vani. U suštini im otvorenost i neposrednost nisu dragi, iako tvrde upravo suprotno. I oni samo glume. I oni upotrebljavaju trikove.

Ako mi stari postanemo otvoreni i neposredni, kažu da smo postali neuvjedavni i bezobrazni, jer se ne znamo biti uzdržani i biti malo strpljivi. Kažu da mislimo samo na sebe. Ali, ovdje na kraju, možda nam biti svejedno. Dovoljno smo se dugo uzdržavali, i dovoljno dugo smo bili spremni još malo biti strpljivi. Dovoljno dugo smo se ponašali onako kako se je od nas očekivalo. Sad nam to više nioje potrebno. Premda je otvorenost stvar odluke. Lako je biti pametan i jak, kad si kad si zdrav i kad se dobro osjećaš. A kad osjetiš da da postaješ slab i da se i da te zdravlje više ne služi, brzo si spremnan ispašati. Stvari su jasne. Dok god smo spremni još malo istrpiti. Dok smo spremni još malo trpiti, dobro nam se piše. Dok smo spremni još malo glumiti i upotrebljavati stare triko-

ve, možemo računati na ljubaznost i susretljivost, i možemo računati da će svi ostali glumiti. Možemo računati da će nam biti malo lakše. Kad se čovjek jednom odluči da to više ne ide, onda je kraj. Bezobrazni starci koji u sve zabadaju nos, ne zasluzuju više od najpotrebnijeg.

Toga se svi bojimo. Niko precizno ne zna šta je to najpotrebnije. Je li najpotrebnije to da ti posluže topli obrok i da te svakih šest mjeseci pregleda doktor? Je li najpotrebnije da dobiješ lijekova kad si bolestan? Je li najpotrebnije da te hrane i brišu ti dupe kad ne možeš iz kreveta? Ili je najpotrebnije da te priključe na infuziju i preko guzova ti zategnu pelenu koju mijenjaju truiput dnevno. Je li najpotrebnije da te okreću s lijeve na desnu stranu da ne dobiješ ojede, ili je najpotrebnije da samo ležiš i odmaraš, dok otvorene rane nisu njihova stvar? To ne zna niko, a bojimo se svi. Zato svi nastavljamo glumiti, i ne ostavljamo sve trikove.

Meni se do sada nije dogodilo ništa zaista loše, i koliko vidim i znam, ni drugima se ne događa losš. Iako tračevi i priče postoje. Puno tračeva i strašnih priča.

Čuo sam da je sestra Angela drugi andeo smrti. Ako neki štićenik previše traži ili dosađuje, ona poveća dozu lijekova i sačeka da dođe od otkazivanja najslabijeg organa. Onda pozove liječnicu. Ako takav štićenik ne uzima neke posebne lijekove, ona mu pusti zrak u venu ili mu uspe vodu u disajne puteve. Ostavi ga u krevetu do jutra i potom pozove liječnicu. I tako dalje, i tako dalje. Da sam nešto tako čuo dok sam još bio vani, odmahnuo bih rukom i rekao da nije istina. Rekao bih da ne može biti istina. Nemoguće da bi se nešto tako moglo dogoditi. Sad kad sam unutra, to je drukčije. Unutra je svejedno potreban oprez. Jer se ništa ne zna sto posto. Zato pazim šta radim, pazim kuda gledam, šta govorim i s kim.

Sada kad se sasvim smračilo i ležim u krevetu, priznajem da je i mene strah. I pod mojim krevetom leže strahovi, kleče i pod mojom stolicom i vise u mom ormaru, skriveni među odjećom. Ne primijetim ih preko dana. Preko dana manje – više zaboravim na njih i strahovi se skriju. A kad se smrači dopužu odašud. Nije me strah kraja i smrti. Ne bojim se zadnjeg trenutka. Bojim se da prije toga ostanem bespomoćan.

Bojim se da na kraju budem takav, kakav sam bio na početku: ovisan o drugima, samo da ovaj put oko mene budu službenici koji su navikli na to, i da im se to neće učiniti ništa posebno. Dok čistačica bude šutljivo mela ispod kreveta, ili praznila kantu za smećem, biću još uvijek živ. Dok domar bude mijenjao sijalicu ili ventil, biću još uvijek živ. Dok Osija bude išao pored mojih vrata, biću još uvijek živ. I dok mi budu mijenjali pelenu i kesu od infuzije, biću još uvijek živ. Još uvijek ću biti živ, službenici sa mnom neće govoriti, nego će tiho obavljati svoj posao, uvjereni da u posljednjim satima trebam mir i počinak. Bojim se da ću htjeti na sav glas završtati: živ sam! A neću moći.

Možda će pred vratima razgovarati sestre, kad mi budu mijenjale kesu od infuzije, i možda će Osija pred vratima sresti domara i s njim progovoriti neko riječi. Možda će iz susjednog stana čuti ljude kako govore. Iako te riječe neće biti namijenjene meni. Jedino će mi sestra pri večernjoj viziti nešto reći. Najvjerojatnije će mi na venu blizu jastučnice prisloniti kažiprst i srednji prst, a onda zamumljati: Živ, još uvijek živ. I tada neću znati misli li da je to dobro ili loše. Vjerovatno misli da je to dobro za mene a loše za one koji čekaju slobodno mjesto.

Ali, neću o tome razmišljati. Takve misli se nadamnom zagrnu u noćima kad ležim u postelji, i umjesto da bi zaspao, promišljam sve moguće. Samos am na sebe ljut. Mogao bih probuditi sjećanja. Imam puno lijepih sjećanja, puno onih koji bi mi mogli uliti novu nadu, a ja se mučim strahovima! Imam i ona sjećanja koja baš i nisu lijepa, ali sam ih godinama i decenijama uglavnom potisnuo. Uglavnom sam ih odstranio i istisnuo, kao da bi bili voda i blato. Do voljno sam star da si mogu priuštiti samo lijepе uspomene.

Sutra je novi dan. Kad se na zapadu bude počelo razdanjavati, moje grudi će se ispuniti dobrim osjećajima. Znaću da imam još jedan dan. Dobro će ga iskoristiti.

Хроника на едно забравяне

(откъс)

Translated by Eva Sprager

Contact: eva_sprager@yahoo.com

Докато още си готов да играеш и да използваш стари номера

Навън стана съвсем тъмно. Станах и отидох в банята. Свалих си панталона и седнах на тоалетната чиния. Водата тече бавно, но нямам по-големи затруднения. Другите мъже на моите години обикновено имат проблеми с оная си работа. Както в юношеството пак всичко се върти около нея, само че сега не става въпрос за удоволствие, а за болка и в крайна сметка в много случаи – за смърт. Ставам и пускам водата. Докато си мия ръцете, се гледам в огледалото. В началото имам чувството, че не съм се променил много, но след малко трябва да си призная, че изглеждам стар и измoren. Зад мен е дълъг път, макар че бързо мина. Осемдесет години е дълъг, почти прекалено дълъг период за един човек. Зная това, само не искам да си призная.

Преди няколко дни, когато празнувах рождения си ден, се опитах да си спомня къде бях на този ден преди четиридесет години. Опитах се да си спомня дали преди четиридесет години си бях казал, че последните двайсет години са минали мигновено, даже всички четиридесет минаха безкрайно бързо и така ще минат и следващите двайсет, и следващите четиридесет. Опитах да си спомня дали тогава си бях казал, че след двайсет години вече ще съм на шестдесет. Ще бъда стар, но ако съм в сравнително добро здраве, пред мен ще има още една част от пътя. А след четиридесет вече ще бъда осемдесетгодишен. Ако съм жив тогава, ще зная, че по-голямата част от пътя вече е зад мен и че не бива да очак-

вам много. Убеден бях, че преди четиридесет години съм мислил за това. И бях убеден, че тогава всичко това ми се е струвало немислимо далеч. Но на края съм тук.

И тук не е лошо. Все още имам сили, все още не се нуждая от прекалено много помощ и все още имам планове. Освен това в съседния апартамент се нанесе жена и забелязах тази жена. Нещо повече! Жената ми хареса и я пожелах по някакъв начин. Това е добре. Това е адски добро чувство, което потвърждава, че още съм жив. Че още съм ловец. Е да, мога да си кажа ловец. Стар и изнемощял ловец, но и плячката е такава.

Тука има и други ловци, но от първия до последния са изнемощели и бавни. Не вярвам, че някой от тях още вижда добре, както и не вярвам, че някой още притежава достатъчно настойчивост. Но, както вече казах, такава е и плячката. Заради това не ги подценявам. Всеки си има свои номера.

В живота научих доста номера. Всъщност животът е съставен от безкрайна редица номера и в общи линии става въпрос само за театър. От малък ме учиха кое е правилно и кое не. Учиха ме родители, учиха ме възпитатели, учители в училището, навсякъде ме учиха, където и да отидех и където да се намирах, даже там, където бях само за малко, ме учиха. Научиха ме какво, кога и как мога да правя, както и какво, кога и как – не; научиха ме, че най-важното е онова по средата, за което не се говори, и че другите ще ме оценяват и съдят предимно според това. Научиха ме кои са другите и какво мога да очаквам от тях. Всъщност не мога да се отърва от усещането, че и днес бих искали да ме учат, въпреки че всички знаят, че старо куче на нови номера не се учи.

Беше по-лесно, докато правилата бяха прости и бяха малко. *Момчетата не плачат, момичетата се държат добре и не се цапат.* Но и покъсно добре се справях и с годините станах голям артист. Играх на безброй сцени, често на няколко наведнъж. Година след година, десетилетие след десетилетие.

Живях в големи апартаменти и карах скъпи автомобили, носих костюми, шити по мярка, и ръчно изработени обувки, храних се в скъпи ресторонти и пътешествах по екзотични места. Година след година, десетилетие след десетилетие.

След това се изморих. До гуша ми дойдоха всички излишни простотии. Исках само спокойствието си. Казах си, че осемдесет години са били достатъчно. От тук насетне ми трябва само малко още. Толкова малко, че най-вероятно бих могъл да мина и без номера и маски, но заради другите... заради другите не мога да се откажа от всички номера, заради другите не мога да спра да нося всички маски. Откровеността и прямотата объркват хората, както тук, така и навън. Всъщност откровеността и пря-

мотата не им харесват, въпреки че твърдят точно обратното. И те също само играят. И те също използват номера.

Ако ние старците станем откровени и прями, казват, че сме станали нахални и нетolerантни, тъй като вече не можем да се сдържаме и да стиснем зъби още малко. Казват, че мислим само за себе. Обаче тук, в крайна сметка, може вече да ни е все едно. Достатъчно дълго се сдържахме и достатъчно дълго стискахме зъби. Достатъчно дълго правихме това, което се очакваше от нас. Сега вече не се налага. Но откровеността е въпрос на избор. Можеш да се правиш на умен и силен, когато си здрав и се чувствуваш добре. Но когато усетиш, че ставаш все по-слаб и здравето вече ти отказва, бързо си готов да се подчиниш. Нещата са ясни. Докато сме готови още малко да стискаме зъби, ще се вписваме добре. Докато сме готови още малко да играем и да използваме стари номера, може да разчитаме на любезност и услужливост, може да разчитаме, че и всички останали ще играят. Може да разчитаме, че ще ни бъде малко по-лесно. Но когато човек веднъж реши, че се отказва, всичко свършва. Заяждящите се и нагли дъртаци не заслужават и най-необходимото.

От това всички се страхуваме. Никой не знае точно какво въщност е най-необходимото. Дали това да ти сервират топла храна и на шест месеца да те прегледа лекар? Дали това да получиш лекарства, когато си болен? Дали най-необходимото е да те хранят и да ти бършат задника, когато не можеш да станеш от леглото? Или да те включват на система, да ти сложат памперс на задника и да го сменят три пъти дневно? Дали най-необходимото е да те обръщат от лявата на дясната страна и обратно, за да не получиш пролежки, или най-необходимото е само да лежиш и почиваш, а отворените рани не са тяхна работа? Никой не знае това, но всички се страхуваме. Заради това продължаваме да играем, заради това не се отказваме от всичките си номера.

На мен до сега не ми се е случило нищо особено лошо и, доколкото виждам и зная, и останалите добре я карят. Но се носят слухове и приказки. Много слухове и страшни приказки.

Чух, че сестра Ангела е вторият ангел на смъртта. Ако някой от пациентите стане прекалено досаден и взискателен, тя увеличава дозата лекарства и изчаква да откаже най-слабият орган. След това вика лекар. Ако такъв пациент не приема никакви особени лекарства, му пуска въздух във вената или сипва вода в дихателните пътища. Оставя го в леглото до сутринта и след това вика лекар. И така нататък и така нататък. Ако бях чул подобно нещо, докато още бях навън, щях да махна с ръка и да не повярвам. Щях да кажа, че това не може да е вярно. Не е възможно да се случва подобно нещо. Но сега, когато съм вътре, е различно. Все пак въ-

tre трябва да си предпазлив. Защото нищо не е сигурно. Заради това внимавам, какво правя, внимавам накъде гледам, какво говоря и с кого.

Сега, когато вече е съвсем тъмно и лежа в леглото, признавам, че и аз се страхувам. И под моето легло лежат страхове, и под моя стол клечат, и в моя гардероб висят, скрити между дрехите. През деня не ги забелязвам. През деня в по-голяма или по-малка степен забравям за тях и те се спотайват. А когато започва да се стъмва, изпълзяват отвсякъде. Не се страхувам от края и от смъртта. Не се страхувам от последния момент. Страхувам се, че преди това ще стана безпомощен.

Страхувам се, че накрая ще бъда такъв, какъвто съм бил в началото – зависим от всички, само че този път около мене ще бъдат служители, свикнали с всичко, и изобщо няма да им прави впечатление. Докато чистачката мълчаливо мете под леглото ми и изхвърля боклука, аз все още ще съм жив. Докато домоуправителят сменя крушка или уплътнител, аз все още ще съм жив. Докато Ос минава край вратата ми, аз все още ще съм жив. И докато ми сменят памперсите и бутилките на системата, все още ще бъда жив. Ще бъда жив, но служителите няма да говорят с мен, тихо ще си вършат работата, убедени, че в последните си часове се нуждая от мир и спокойствие. Страхувам се, че ще искам да извикам „Жив съм!“, но няма да мога.

Пред вратата ми може би ще си говорят сестрите, когато идват да сменят бутилката, и може би Ос ще срецне домоуправителя пред вратата и ще разменят няколко думи. От съседния апартамент може би ще чуя разговори на хора. Но думите няма да бъдат предназначени за мен. Може би единствено сестрата ще ми каже нещо след вечерното преброяване. Най-вероятно ще натисне с възглавничките на показалеца и средния пръст вената ми, след което ще измърмори: „Жив, все още жив.“ И тогава няма да зная, дали според нея това е добре или лошо. Вероятно ще си мисли, че е добре за мен, а лошо за тези, които навън чакат свободно място.

Но не искам да мисля за това. Такива мисли ме налягат вечерта, когато лежа в леглото, и вместо да заспя, мисля за какво ли не. Ядосвам се на себе си. Бих могъл да си припомням разни неща. Имам много хубави спомени, много такива, които биха могли да ме окуражат, а аз се мъча със страхове! Имам и спомени, които не са толкова добри, но с годините и десетилетията повечето успях да ги потисна. Успяха да ги отделя и изхвърля, като че ли са изпражнения. Достатъчно възрастен съм, за да мога да си позволя само добри спомени.

Утре е нов ден. Когато на изток ще започне да се съмва, гърдите ми ще се напълнят с добри усещания. Ще зная, че имам още един ден. И ще го използвам добре.

Kronika zaboravljanja

(ODLOMAK)

Translated by Božidar Brezinščak Bagola
Contact: bozidar.brezinscak.bagola@kr.t-com.hr

DOK SI JOŠ DONEKLE SPREMAN ZA GLUMU I PRIMJENU STARIH TRIKOVA

Vani se posve smračilo. Ustanem i odem u kupaonicu. Skinem hlače i sjednem na školjku. Voda polako otjeće, ali zasad nemam poteškoća. Muškarci mojih godina imaju prilično poteškoća sa svojim pimpekom. I tako se opet, kao u mališanskih godinama, sve vrti oko njega, samo što se sada ne radi o užitku, nego o bolovima, te naposljetku, u velikom broju slučajeva, i o smrti. Ustanem i spustim vodu. Dok perem ruke, promatram se u ogledalu. Isprva imam osjećaj da se nisam jako promijenio, ali koji trenutak kasnije moram priznati da izgledam staro i umorno. Iza mene je dugačak put, iako je sve brzo prošlo. Osamdeset godina je dugo, gotovo predugo doba za jednog čovjeka. Svjestan sam toga, samo to sebi ne priznajem.

Prije nekoliko dana, kad mi je bio rođendan, pokušao sam se sjetiti gdje sam bio na taj dan prije četrdeset godina. Pokušao sam se sjetiti, jesam li prije četrdeset godina rekao da je posljednjih dvadeset godina prošlo dok trepneš, čak i svih četrdeset godina prošlo je beskonačno brzo, i tako će proći narednih dvadeset i narednih četrdeset godina. Pokušao sam se sjetiti jesam li onda rekao samome sebi da ću za dvadeset godina imati šezdeset. Bit ću star, ali ako ću biti koliko-toliko zdrav, preda mnom će biti još dio puta. Za četrdeset godina imat ću osamdeset. Budem li još živ znat ću da je najveći dio puta iza mene i da ne smijem očekivati puno više. Uvjeren sam da sam prije četrdeset godina pomislio na to. Također sam uvjeren da mi se tada sve skupa činilo nedokučivo da-lekim. A na kraju, evo me *ovdje*.

Ovdje nije ni tako loše. Još uvijek sam u snazi, još uvijek ne trebam puno pomoći sa strane, još uvijek pravim planove. Pored toga u susjedni stan uselila se žena i ženu sam primijetio. Čak štoviše! Žena mi se sviđa i ja sam je na neki način poželio. To je dobro. To je vraški dobar osjećaj koji potvrđuje da sam još živ. Da sam još lovac. Doduše, mogu sebe nazvati lovcem. Starim i posustalim lovcem, ali takav je i plijen.

Ima ovdje i drugih lovaca, ali svi su redom iznemogli i usporeni. Ne vjerujem da ijedan od njih ima još izoštren vid, baš kao što ne vjerujem da ijedan od njih smogne dovoljno ustrajnosti. Ali, kao što rekoh: takav je i plijen. Zato ih ne podcjenjujem. Svatko ima svoje trikove.

U životu sam naučio mnogo trikova. Život je zapravo sastavljen od beskočnog niza trikova i uglavnom se radi samo o igri. Od malena su me učili što je dobro, a što nije. Učili su me roditelji, učile su me odgojiteljice i učiteljice, učili su me posvuda kamo sam dospio i gdje sam bio, pa čak i na mjestima gdje sam se samo na trenutak zaustavio. Naučili su me što, kada i kako se nešto smije započeti, a kada i kako ne smije; naučili su me da je najznačajnije ono između, o čemu se ne priča, te da će me drugi ocjenjivati i prosuđivati uglavnom po tome. Naučili su me tko sve mogu biti ostali i što mogu od njih očekivati. Ne mogu se zapravo oslobođiti osjećaja da bi me i danas htjeli učiti, iako svi dobro znaju da je u toj dobi jako teško psa naučiti na nešto novo.

Lakše je bilo kad su pravila bila jednostavna i nije ih bilo mnogo. *Dečkići ne plaču, curice se uvijek lijepo ponašaju i paze da ne zaprljaju odjeću.* Unatoč tome dobro sam se snalazio i kasnije te sam tijekom godina postao vrhunski glumac. Glumio sam na brojnim pozornicama, često čak istovremeno. Godinama, desetljećima.

Živio sam u velikim stanovima i vozio se u skupim automobilima, nosio sam po mjeri krojenu odjeću i ručno izrađene cipele, jeo sam u skupim restoranjama i odlazio na putovanja u egzotične krajeve. Godinama, desetljećima.

A onda sam se umorio. Bilo mi je dovoljno tog suvišnog sranja. Želio sam još jedino svoj mir. Rekao sam sebi samome da je osamdeset godina dovoljno. Od sada nadalje treba mi sasvim malo. Treba mi tako malo da bih najvjerojatnije mogao i bez trikova i maski, ali zbog drugih... zbog drugih ne mogu se odreći svih trikova, zbog drugih ne mogu odložiti sve maske. Otvorenost i neposrednost ljude zbunjuju, i ovdje unutra i ondje vani. U biti im otvorenost i neposrednost nisu drage, iako govore upravo suprotno. Oni također samo gluime. I oni se služe trikovima.

Postanemo li mi, starci, otvoreni i neposredni, govore da smo postali besramni i neuvidavni, jer se ne umijemo više suzdržavati i još se malo strjeti. Govore da mislimo samo o sebi. Međutim, ovdje nam, na kraju krajeva, može biti sasvim svejedno. Dosta dugo smo se suzdržavali i dosta dugo smo bili spremni

još se malo strpjeti. Dosta dugo ponašali smo se onako kako se od nas očekivalo. Sada nam to više ne treba. Pa ipak, otvorenost je stvar odluke. Lako je biti pametan i jak dok si zdrav i osjećaš se dobro. Ali kad osjetiš da si slabašan i da te zdravlje više ne služi, brzo si spremam pokoriti se. Stvari su jasne. Dok smo spremni još se malo strpjeti, mi dobro stojimo. Dok smo još donekle spremni za glumu i primjenu starih trikova, možemo računati na ljubaznost i susretljivost, možemo računati na to da će i svi ostali glumiti. Možemo računati s tim da će nam biti malo lakše. A kad čovjek jednom odluči da mu je toga dosta, onda je svemu kraj. Svadljivi i besramni starci ne zavrjeđuju drugo do onog najnužnijeg.

Toga se svi pribjavamo. Nikome nije posve jasno što se podrazumijeva pod najnužnjim. Je li najnužnije da te posluže toplom hranom i da te svakih šest mjeseci pregleda liječnik? Je li najnužnije da dobiješ lijekove kad si bolestan? Je li najnužnije da te hrane i brišu ti guzicu kad ne možeš iz kreveta? Ili je najnužnije da te priklope na infuziju i stave ti pod guzicu pelenu koju će tripit na dan zamjeniti? Je li najnužnije da te okreću s lijevog na desni bok i obrnuto, kako ne bi dobio rane od ležanja, ili je najnužnije samo to da ležiš i odmaraš se, a otvorene rane nisu njihova stvar? To nitko ne zna, a svi se pribjavamo. Zato i dalje glumimo, zato se ne odričemo svih trikova.

Meni se dosad nije dogodilo zaista ništa loše, a koliko vidim i znam, ni ostanima se ništa loše ne događa. Pa ipak, postoje glasine i priče. Kojekakve glasine i strašne priče.

Čuo sam da je sestra Angela drugi anđeo smrti. Ako je neki udomljenik previše dosadan ili zahtjevan, ona mu poveća dozu lijekova i pričeka da dođe do otkazivanja najslabijeg organa. Potom zovne liječnicu. Ako dotični udomljenik ne uzima neke posebne lijekove, onda mu u žilu pusti zrak ili mu dišne putove zalije vodom. U krevetu ga ostavi do jutra, tek onda zovne liječnicu. I tako dalje i tako dalje. Kad bih nešto takva čuo dok sam još bio vani, odmahnuo bih rukom da to nije istina. Rekao bih da ne može biti istina. Nemoguće je da bi se nešto takva događalo. Sada, kad sam unutra, stvar je drukčija. Unutra je ipak potreban oprez. Jer ništa nije sto posto sigurno. Zato pazim što radim, pazim u što gledam, što i s kim govorim.

Sada kad se posve smračilo i ležim u krevetu, priznajem da se i sam pribjavam. Ispod nog kreveta također leže strahovi, kleče ispod moje stolice, vise u mom ormaru, skriveni između odijela. Po danu ih ne primjećujem. Tijekom dana na njih uglavnom zaboravljam i strahovi se pritaje. Ali kad se smrači, izmije sa svih strana. Ne bojim se kraja i smrti. Ne bojim se posljednjeg časa. Bojim se da prije toga ne postanem nemoćan.

Bojim se da će na kraju biti takav kakav sam bio na početku: ovisan o drugima, samo što će sada uz mene biti službenici, koji su naviknuti na to, zato im

to neće biti ništa posebno. Sve dok će čistačica šutljivo mesti ispod kreveta ili prazniti koš za smeće, bit će još uvijek živ. Sve dok će domar mijenjati žarulje ili brtvila, bit će još uvijek živ. Sve dok će Os prolaziti pored mojih vrata, bit će još uvijek živ. I sve dok će mi mijenjati pelene i vrećice za infuziju, bit će još uvijek živ. Još uvijek će biti živ, premda službenici neće sa mnom razgovarati, nego će šutke obavljati svoj posao, uvjereni da mi je u posljednjim časovima potreban mir i počinak. Bojam se da će htjeti na sav glas viknuti: Živ sam! a neću biti u stanju.

Možda će sestre razgovarati ispred vrata prije nego što mi zamijene vrećicu infuzije i možda će Os ispred vrata sresti domara te progovoriti s njim nekoliko riječi. Možda će iz susjednog stana čuti ljude kako pričaju. Premda te riječi neće biti namijenjene meni. Jedino će mi sestra prilikom večernjeg obilaska možda nešto reći. Najvjerojatnije će mi na žilu položiti jastučiće kažiprstu i srednjaka, a potom promumljati: Živ, još uvijek živ. I u tom trenutku neću znati misli li ona da je to dobro ili je loše. Vjerljatno misli u sebi da je dobro za mene, a loše za one koji vani čekaju na slobodno mjesto.

Ali o tome ne želim razmišljati. Takve misli spopadnu me u večernjim satima, dok ležim u krevetu, i umjesto da zaspim, ja razmišljam o svemu mogućem. Ljut sam na sebe samoga. Mogao bih buditi uspomene. Imam mnogo lijepih uspomena, mnogo takvih koje bi mogle pobuditi u meni novu hrabrost, a ja se bavim strahovima! Ali imam i uspomena koje nisu dobre, samo što sam ih godinama i desetljećima uglavnom potiskivao. Izlučio sam ih i istisnuo uglavnom kao da su bile voda i blato. Dovoljno sam star da mogu sebi priuštiti jedino dobre uspomene.

Sutra je novi dan. Kad s istoka zarudi zora moje će grudi ispuniti dobri osjećaji. Znat će da imam još jedan dan. Dobro će ga iskoristiti.

Kronika zaborava

(ULOMAK)

Translated by Mirta Jurilj
Contact: jurilmirta@gmail.com

SVE DOK SI SPREMAN JOŠ MALO GLUMITI I SLUŽITI SE STARIM TRIKOVIMA

Vani se posve smračilo. Ustanem i odem u kupaonicu. Svučem hlače i sjednem na školjku. Urin otječe polako, no problema zasad nemam. Drugi muškarci mojih godina imaju dosta problema sa svojim miškom. Kao u doba adolescencije, opet se sve vrti oko njega, ali ovoga se puta ne radi o užitku nego o boli te, napisljektu, često i o smrti. Ustanem i pustim vodu. Dok perem ruke, gledam se u ogledalu. Isprva imam osjećaj da se nisam previše promijenio, no doskora si moram priznati da izgledam staro i umorno. Iza mene je dug put, iako je brzo prošao. Osamdeset godina je duga, gotovo preduga dob za čovjeka. To znam, samo si ne želim priznati.

Prije nekoliko dana, kada mi je bio rođendan, pokušao sam se sjetiti gdje sam bio taj dan prije četrdeset godina. Pokušao sam se sjetiti jesam li si prije četrdeset godina rekao da je posljednjih dvadeset godina prošlo u treptaju, čak je i svih četrdeset prošlo beskonačno brzo, i tako će proći sljedećih dvadeset i sljedećih četrdeset godina. Pokušao sam se sjetiti jesam li si tada rekao da ću za dvadeset godina imati šezdeset. Bit ću star, ali ako budem koliko-toliko zdrav, preda mnom će biti još dio puta. Za četrdeset ću godina imati osamdeset. Ako budem i dalje živ, znat ću da je najveći dio puta iza mene i da ne smijem očekivati puno više. Uvjeren sam da sam prije četrdeset godina pomislio na to. I uvjeren sam da mi se tada sve skupu činilo nezamislivo dalekim. I sad sam *ovdje*.

Ovdje čak nije ni loše. Još uvijek imam snage, još uvijek ne trebam previše tude pomoći i još uvijek imam planove. Osim toga, u susjedni se apartman use-

lila žena i primijetio sam ženu. I ne samo to! Žena mi se svida i na neki sam je način poželio. To je dobro. To je враški dobar osjećaj koji mi potvrđuje da sam još uvijek živ. Još sam uvijek lovac. No da, mogu se nazvati lovcem. Star sam i onemoćao lovac, ali takav je i pljen.

Tu su i drugi lovci, ali svi su odreda onemoćali i spori. Ne vjerujem da i jedan ima izoštren vid, kao što ne vjerujem ni da je bilo koji od njih sposoban biti dovoljno ustrajan. Ali, kao što rekoh: takav je i pljen. Zato ih ne podcjenjujem. Svatko ima svoje trikove.

U životu sam naučio dosta trikova. Zapravo, život se sastoji od beskrajnog niza trikova i uglavnom se vrti samo oko glume. Odmalena su me učili što je ispravno, a što nije. Učili su me roditelji, učile su me odgojiteljice i učiteljice, učili su me gdje god sam došao i gdje god sam bio, čak i tamo gdje sam se kratko zaustavio. Naučili su me što, kada i kako se smije činiti i što, kada i kako ne; naučili su me da je najvažnije ono između o čemu se ne govori, i da će me drugi ocjenjivati i suditi uglavnom po tome. Naučili su me tko su sve ti drugi i što mogu očekivati od njih. Zapravo, ne mogu se oteti dojmu da bi me čak i danas rado učili iako svi znaju da se starog psa teško može ičemu naučiti.

Bilo je lakše dok su pravila bila jednostavna i dok ih je bilo malo. *Dečki ne plaču, curice se uvijek lijepo ponašaju i paze da ne zaprljaju odjeću.* Unatoč tome, i kasnije sam se dobro snašao te s godinama postao vrhunski glumac. Glumio sam na brojnim pozornicama, često i na više njih istodobno. Godine i godine, desetljeća i desetljeća.

Živio sam u velikim stanovima i vozio skupe automobile, nosio sam odjeću rađenu po mjeri i ručno rađene cipele, jeo sam u skupim restoranima i išao na putovanja u egzotične krajeve. Godine i godine, desetljeća i desetljeća.

Onda sam se umorio. Dosta mi je bilo svega suvišnog sranja. Htio sam još samo svoj mir. Rekao sam si da bi osamdeset godina bilo dovoljno. Odsad nadalje trebam još samo malo. Trebam tako malo da bih najvjerojatnije uzmogao bez trikova i maski, ali zbog drugih... zbog drugih se ne mogu odreći svih trikova, zbog drugih ne mogu skinuti sve maske. Otvorenost i neposrednost zbujuju ljudе, kako ovdje tako i vani. Otvorenost i neposrednost zapravo im se ne svidaju iako govore upravo suprotno. I oni samo glume. I oni se služe trikovima.

Kad mi starci postanemo otvoreni i neposredni, kažu da smo postali besramni i neuviđavni jer se više ne znamo suzdržati i još malo strpjeti. Kažu da mislimo samo na sebe. Međutim, ovdje nam konačno može biti svejedno. Dovoljno smo se dugo suzdržavali i dovoljno smo dugo bili voljni još malo se strpjeti. Dovoljno smo dugo činili ono što se od nas očekivalo. Sada to više ne trebamo. Međutim, otvorenost je stvar odluke. Lako je biti pametan i snažan kad si zdrav i dobro se osjećaš. No, kad osjetiš da postaješ slab, a ni zdravlje te više ne služi,

brzo si se spremam pokoriti. Stvari su jasne. Dok smo spremni još malo se strajpjeti, na dobrom smo glasu. Dok smo spremni još malo glumiti i služiti se stariim trikovima, možemo računati na ljubaznost i susretljivost, možemo računati na to da će i svi ostali glumiti. Možemo računati na to da će nam biti malo lakše. No, jednom kad se čovjek odluči da tako više ne ide, onda je kraj. Zajedljivi i besramni starci ne zasljužuju više od najnužnijeg.

Toga se svi bojimo. Nitko ne zna točno što je najnužnije. Je li najnužnije da ti posluže topao obrok i da te svakih šest mjeseci pregleda liječnik? Je li najnužnije da dobiješ lijekove kad si bolestan? Je li najnužnije da te hrane i brišu dupe kad ne možeš iz kreveta? Ili je najnužnije da te priključe na infuziju i previju ti dupe pelenom koju mijenjaju triput dnevno? Je li najnužnije to da te okreću s lijevog na desni bok i nazad da ne dobiješ dekubitus, ili je najnužnije samo da ležiš i budeš na miru, a otvorene rane nisu njihova stvar? To ne zna nitko, a toga se bojimo svi. Zato i dalje glumimo, zato se ne odričemo svih trikova.

Meni se dosad nije dogodilo ništa uistinu strašno, a koliko vidim i znam, ni drugima se ne događa loše. Međutim, ima glasina i priča. Mnogo glasina i strašnih priča.

Čuo sam da je sestra Angela drugi anđeo smrti. Ako je netko od štićenika previše gundav i zahtjevan, ona poveća dozu lijekova i pričeka otkazivanje najslabijih organa. Onda pozove liječnicu. Ako takav štićenik ne uzima neke posebne lijekove, u žilu mu utisne zrak ili mu dišne puteve zalije vodom. Ostavi ga u krevetu do jutra, a onda pozove liječnicu. I tako dalje, i tako dalje. Da sam tako nešto čuo dok sam bio vani, odmahnuo bih rukom i rekao da nije istina. Rekao bih da ne može biti istina. Nije moguće da bi se nešto takvo događalo. Sad kad sam unutra, drukčije je. Unutra je svakako potreban oprez. Jer, ništa se ne zna sto posto. Zato pazim što radim, pazim kamo gledam, što govorim i kome.

Sad kad se posve smračilo i ležim u krevetu, priznajem da je i mene strah. Pod mojim krevetom također leže strahovi, kleče i pod mojim stolom, a vise i u mojoj ormaru, sakriveni među odjećom. Preko dana ih ne primjećujem. Preko dana više ili manje zaboravim na njih i strahovi se pritaje. No, kada se smrači, dopužu odasvud. Nije me strah kraja i smrti. Ne bojim se posljednjeg trenutka. Bojim se da prije toga ne postanem nemoćan.

Bojim se da će na kraju biti onakav kakav sam bio na početku: ovisan o drugima, samo što će ovaj put oko mene biti osoblje koje je na to naviklo i zato im se to neće činiti kao nešto posebno. Dok čistačica bude šutke mela ispod kreveta ili praznila koš za smeće, još uvijek će biti živ. Dok domar bude mijenjao žarulju ili brtvu, još uvijek će biti živ. Dok Os bude prolazio pored mojih vrata, još uvijek će biti živ. I dok mi budu mijenjali pelenu ili infuzijsku vrećicu, i dalje će biti živ. I dalje će biti živ, a zaposlenici neće pričati sa mnom, nego će tiho

obavljati svoj posao, uvjereni da mi je u posljednjim satima potreban mir i odmor. Bojim se da će htjeti na sav glas zavrištati: Živ sam! a neću moći.

Možda će ispred mojih vrata razgovarati sestre kada mi dođu zamijeniti infuzijsku vrećicu, i možda će Os pred vratima sresti domara te s njim izmijeniti par riječi. Možda će čuti razgovor ljudi iz susjednog stana. No, te riječi neće biti upućene meni. Samo će mi eventualno sestra nešto reći tijekom večernje vizite. Najvjerojatnije će mi na žilu prisloniti jagodice kažiprsta i srednjaka, a onda promrmljati: Živ, još uvijek živ. I onda neću znati misli li da je to dobro ili loše. Vjerojatno će misliti da je dobro za mene i loše za one koji čekaju slobodno mjesto.

No, ne želim razmišljati o tome. Takve se misli nadviju nuda mnom navečer dok ležim u krevetu i, umjesto da zaspem, razmišljam o svemu životu. Ljut sam sam na sebe. Mogao bih oživljavati uspomene. Imam mnogo lijepih uspomena, mnogo takvih koje bi mi mogle uliti novu hrabrost, a ja se pačam sa strahovima! Onda imam i uspomena koje nisu dobre, no tijekom godina i desetljeća uglavnom sam ih potisnuo. Uglavnom sam ih izlučio i istisnuo kao da su urin i izmet. Dovoljno sam star da si mogu priuštiti samo dobre uspomene.

Sutra je novi dan. Kada na istoku krene svitati, grudi će mi ispuniti dobar osjećaj. Znat će da imam još jedan dan. Dobro će ga iskoristiti.

Kronika zapomínání

(ÚRYVEK)

Translated by Eliška Bernardová
Contact: e.bernardova@gmail.com

DOKUD JSI OCHOTNÝ HRÁT A PŘEDVÁDĚT STARÉ TRIKY

Venu se už úplně setmělo. Vstávám a jdu do koupelny. Sundám si kalhoty, dosednu na mísu. Močím pomalu, ale potíže zatím nemám. Jiní chlapi v mých letech s ním mají spoustu problémů. Tak jako v pubertě se opět všechno točí kolem něj. Akorát že teď už nejde o požitek, ale o bolest a často nakonec i o smrt. Vstanu a spláchnu. Myji si ruce a dívám se na sebe do zrcadla. Zpočátku mám pocit, že jsem se moc nezměnil, brzy si však musím přiznat, že vypadám staře a unaveně. Už je za mnou dlouhá cesta, i když to uteklo docela rychle. Osmdesát let je dlouhá doba, pro člověka skoro až moc dlouhá. To vím, jen přiznat si to nechci.

Když jsem měl před pár dny narozeniny, snažil jsem se vzpomenout, kde jsem byl v ten den před čtyřiceti lety. Snažil jsem se vzpomenout, jestli jsem si tehdy před těmi čtyřiceti lety říkal, že těch posledních dvacet let uteklo jak voda. Dokonce i těch celých čtyřicet let uteklo neskutečně rychle a stejně rychle uteče i dalších dvacet let a dalších čtyřicet let. Snažil jsem se vzpomenout, jestli jsem si tehdy řekl, že mi bude za dvacet let šedesát. Budu už starý, ale pokud budu jakž takž zdráv, kousek cesty bude ještě přede mnou. Za čtyřicet let mi bude osmdesát. Jestli budu ještě živ, budu vědět, že největší část cesty už je za mnou a o moc víc už čekat nemůžu. Jsem si jistý, že jsem na to před těmi čtyřiceti lety pomyslel. A jistý jsem si i tím, že se mi to tenkrát všechno zdálo nepředstavitelně daleko. A nakonec jsem *tady*.

Není to tu špatné. Ještě stále mám dostatek sil, ještě stále nepotřebuji moc pomáhat a ještě stále mám plány. Kromě toho se do vedlejšího bytu přistěhova-

la nějaká žena a já jsem si té ženy všiml. Co víc! Ta žena se mi líbí a určitým způsobem jsem po ní zatoužil. To je dobré. Je to zatraceně dobrý pocit a svědčí o tom, že jsem ještě stále naživu. Ještě stále jsem lovec. Ano, můžu se označit za lovce. Starý a vysílený lovec, ale stejná je i kořist.

Jsou tu i jiní lovci, všichni jsou však vyčerpaní a pomalí. Nevěřím, že má ještě někdo z nich bystrý zrak, stejně jako nevěřím, že je ještě někdo z nich dostačně vytrvalý. Ale jak jsem řekl: stejná je i kořist. A tak je raději nepodceňuji. Každý má své triky.

V životě jsem se naučil hodně triků. Celý život je vlastně jedna nekonečná řada triků a v podstatě jde jenom o divadlo. Odmalička mě učili, co je správné a co správné není. Učili mě rodiče, učily mě vychovatelky a učitelky. Učili mě všude, kam jsem přišel a všude, kde jsem byl, dokonce i tam, kde jsem se sotva ohřál. Naučili mě, co, kdy a jak se smí dělat a co, kdy a jak ne; naučili mě, že nejdůležitější je to mezi, to, o čem se nemluví, a ostatní mě budou hodnotit a soudit hlavně podle toho. Naučili mě, kdo to jsou ti ostatní a co od nich můžu očekávat. Vlastně se nemůžu zbavit pocitu, že by mě rádi učili i dnes, i když přece každý ví, že starého psa novým kouskům nenaučíš.

Všechno to bylo jednodušší, dokud byla pravidla prostá a bylo jich málo. *Kluci nebrecí, děvčata se vždycky chovají hezky a dávají si pozor, aby si neumazaly šaty.* Přesto všechno jsem si dokázal dobře poradit i později a postupem času se ze mě stal docela dobrý herec. Vystupoval jsem na mnoha jevištích, často i na několika zároveň. Roky a roky, desetiletí a desetiletí.

Bydlel jsem ve velkých bytech a jezdil drahými auty, nosil jsem obleky šité na míru a ručně vyrobené boty, jedl jsem v drahých restauracích a cestoval po exotických krajích. Roky a roky, desetiletí a desetiletí.

Pak jsem ztratil síly. Už jsem měl dost všeho toho zbytečného hnoje. Chtěl už jsem mít jen svůj klid. Řekl jsem si, že osmdesát let už bylo dost. Od teď už mi stačí jenom málo. Stačí mi tak málo, že bych to zřejmě zvládl i bez těch triků a masek, ale kvůli ostatním... kvůli ostatním nemůžu úplně všech triků nechat, kvůli ostatním nemůžu odložit všechny masky. Otevřenost a bezprostřednost lidi mate. Tady, stejně tak jako venku. Ve skutečnosti nemají otevřenost a bezprostřednost rádi, i když tvrdí přesný opak. I oni jenom hrají. I oni předvádějí své triky.

Jakmile se my starci staneme otevřenými a bezprostředními, začnou o nás říkat, že jsme nestydatí a bezohlední. Už totiž neumíme být zdrženliví a trpěliví. Tvrdí o nás, že myslíme jenom na sebe. Tady nám to ale může být nakonec jedno. Už dost dlouho jsme se chovali zdrženlivě a dost dlouho jsme byli ochotní k trpělivosti. Už dost dlouho jsme se chovali tak, jak se od nás očekávalo. Ale teď už nemusíme. Otevřenost je však věcí volby. Je snadné být chytrý a silný, když jsi zdravý a cítíš se dobře. Ale jakmile začneš cítit, že slabneš a ani zdraví

už ti neslouží, brzy jsi ochotný se podvolit. To je celkem jasné. Dokud jsme ochotni být trpěliví, jsme dobré zapsáni. Dokud jsme ochotni ještě trochu hrát a předvádět staré triky, můžeme očekávat přívětivost a úslužnost. Můžeme očekávat, že i všichni ostatní budou hrát. Můžeme se spolehnout, že to pro nás bude trochu jednodušší. Když se ale člověk jednou rozhodne, že už na to nehraje, je konec. Jízliví a nestydatí starci si nezaslouží víc než to nejnutnější.

A toho se všichni bojíme. Nikdo vlastně přesně neví, co to je to nejnutnější. Je to nejnutnější, že ti naservírují teplé jídlo a že tě každých šest měsíců vyšetří lékař? Je to nejnutnější, že dostaneš léky, když jsi nemocný? Je to nejnutnější, že tě krmí a utírájí ti zadek, když nemůžeš z postele? Nebo je to nejnutnější, že tě připojí na infuze a nasadí ti na zadek plínu, kterou třikrát denně vyměňují? Je to nejnutnější, že tě obrazují z levého boku na pravý a nazpátek, abys neměl prolezeniny, nebo je to nejnutnější jenom to, že ležíš a odpočíváš a o otevřené rány se nikdo nestará? To nikdo neví, ale bojíme se všichni. Proto ještě porád hrajeme divadlo, proto se ještě nevzdáváme všech triků.

Mně osobně se zatím nic moc zlého nestalo, a nakolik vidím a vím, ani ostatním se nedaří špatně. Ale kolují tu zvěsti a příběhy. Hodně zvěsti a strašlivé příběhy.

Slyšel jsem, že sestra Anděla je druhý anděl smrti. Když je někdo z pacientů protivný nebo moc náročný, zvýší mu dávky léků a počká, dokud mu neselže nejslabší orgán. Pak zavolá doktorku. Když takový pacient nebere žádné zvláštní léky, pustí mu do žily vzduch nebo mu dýchací cesty zalije vodou. Nechá ho v posteli do rána a pak zavolá doktorku. A tak dále a tak dále. Kdybych něco podobného slyšel, když jsem byl ještě venku, mávl bych rukou, že to není pravda. Řekl bych, že to nemůže být pravda. Není možné, aby se dělo něco takového. Ale teď, když jsem uvnitř, je to jiné. Tady člověk musí být obezřetný. Nic totiž není stoprocentní. Proto si raději dávám pozor, co dělám, kam se dívám, co říkám a komu.

Ted', když už se úplně setmělo a ležím v posteli, přiznávám, že i já mám strach. I pod mou postelí se krčí strachy, klečí i pod mým stolem a visí i v mé skříni, schované mezi oblečením. Přes den si jich nevšímám. Přes den na ně víceméně zapomenu a strachy se stáhnou. Ale když se setmí, vylézají odevšad. Nemám strach z konce ani smrti. Nemám strach z posledního okamžiku. Mám strach, abych se dřív nestal bezmocným.

Bojím se, že to se mnou bude nakonec stejně jako na začátku: závislý na ostatních, jenže teď u mě bude personál, který je na to zvyklý, a tak se mu na tom nebude zdát nic zvláštního. Zatímco bude uklízečka mlčky zamétat pod postelí nebo vynášet koš, budu ještě stále žít. Zatímco bude správce vyměňovat žárovku nebo těsnění, budu ještě stále žít. Zatímco bude Os chodit kolem mých dveří, budu ještě stále žít. A zatímco mi budou vyměňovat plínu a infuzní

sáček, budu ještě stále žít. Ještě stále budu žít, ale personál se mnou nebude mluvit. Bude jen tiše dělat svou práci, přesvědčený, že ve svých posledních hodinách potřebuji klid a odpočinek. Mám strach, že se mi bude chtít z plných plic zakřičet: Jsem živý! ale nebudu moci.

Přede dveřmi si možná budou povídат sestry, když mi půjdou vyměnit infuzní sáček, a Os možná u dveří potká správce a prohodí s ním pář slov. Možná uslyším z vedlejšího bytu mluvit lidi. Ale ta slova nebudou patřit mně. Jedině sestra mi možná něco řekne při večerním počítání. Nejspíš mi na žílu přitiskne ukazováček a prostředníček a zamumlá: Žije, ještě žije. A já nebudu vědět, jestli si myslí, že je to dobré nebo špatné. Asi si pomyslí, že je to dobré pro mě, ale špatně pro ty, co venku čekají na volné místo.

Ale o tom nechci přemýšlet. Takové myšlenky mě zavalí vždycky, když večer ležím v posteli. Místo abych spal, přemýslím o všem možném. Zlobím se sám na sebe. Mohl bych probouzet vzpomínky. Mám spoustu hezkých vzpomínek, spoustu takových, které by mě mohly plnit novým odhodláním, a já se tu mučím svými strachy! Mám i vzpomínky, které nejsou dobré, ale za ta léta a desetiletí jsem je převážně potlačil. Většinu z nich jsem vyloučil a vytěsnil, jako by to byla voda a bláto. Jsem už tak starý, že si můžu dopřát jen dobré vzpomínky.

Zítra bude nový den. Až se začne na východě rozednívávat, srdce se mi naplní dobrými pocity. Budu vědět, že mám ještě jeden den. A dobré jej využiji.

Chronique de l'oubli

(EXTRAIT)

Translated by Stéphane Baldeck
Contact: stephane_baldeck73@yahoo.com

TANT QUE L'ON PRATIQUE ENCORE LE JEU ET LA RUSE.

Dehors tout est sombre maintenant. Je me lève et me rends dans la salle de bains. Je déboutonne mon pantalon et m'assieds sur la cuvette. Le jet s'écoule lentement, mais sans problème jusqu'à présent. Beaucoup d'hommes de mon âge ont du mal avec leur queue. De même qu'au temps de l'adolescence, tout se met à tourner autour d'elle, à ceci près que désormais il ne s'agit pas de plaisir mais de souffrance et de mort dans bien des cas. Je me lève et tire la chasse. En me lavant les mains je me regarde dans la glace. Tout d'abord j'ai l'impression de ne pas avoir beaucoup changé, puis je dois bien reconnaître que j'ai l'air vieux et fatigué. Une longue route s'étire derrière moi, même si tout s'est passé si vite. Quatre-vingts ans, c'est une longue période, presque trop longue pour la vie d'un homme. Je le sais bien, seulement je ne veux pas me l'avouer.

Il y a quelques jours c'était mon anniversaire et j'ai essayé de me souvenir de l'endroit où je me trouvais ce jour-là il y a quarante ans. J'ai essayé de me souvenir si à l'époque je m'étais dit que les vingt années d'avant, voire les quarante années, s'étaient écoulées en un clin d'œil, incroyablement vite, et qu'il en serait de même pour les vingt et les quarante années suivantes. J'ai essayé de me souvenir si alors je m'étais rendu compte que dans vingt ans j'en aurais soixante. Je serais vieux, mais en gardant plus ou moins la santé, j'aurais encore une partie du chemin devant moi. D'ici quarante ans j'en aurais quatre-vingts. Si j'atteignais cet âge, la majeure partie de la route se trouverait désormais derrière moi et je ne

devrais pas m'attendre à grand-chose. Et je suis convaincu qu'à ce moment, tout cela m'était apparu fabuleusement loin. Mais au final, je suis *là*.

Et ça ne se passe pas si mal. Je me sens toujours en forme, je n'ai pas besoin de beaucoup d'aide et j'ai toujours des projets. Une *femme* vient de s'installer dans l'appartement voisin et je l'ai aperçue. Et encore mieux ! Cette femme me plaît et d'une certaine manière je la désire. C'est bien. Un sentiment diablement bon qui me prouve que je suis encore vivant. Encore en chasse. Et oui, je suis un chasseur, je peux le dire. Vieux et croulant, mais telle est également ma proie.

Il y a ici d'autres chasseurs, tout aussi croulants et poussifs. Je ne pense pas que l'un d'entre eux ait encore la vue perçante, ni qu'ils soient suffisamment tenaces. Mais comme je l'ai dit : telle est également la proie. Voilà pourquoi ils ne sont pas à sous-estimer. Chacun possède ses ruses.

Au cours de ma vie j'ai appris beaucoup à ruser. En fait la vie est constituée d'une succession ininterrompue de ruses et le tout est de savoir bien jouer. Petit, on m'a appris ce qui est bien et ce qui ne l'est pas. Les parents, les maîtresses, les professeurs me l'apprenaient, partout où j'allais et où je me trouvais, même peu de temps. Ils m'ont appris les bonnes manières, quand et comment les appliquer, et les mauvaises, quand et comment les éviter ; ils m'ont appris que le plus important, c'était cette petite chose dont on ne parlait jamais mais dont les autres se serviraient avant toute chose pour m'évaluer et me juger. Ils m'ont appris qui étaient réellement les autres et ce que je pouvais attendre d'eux. J'ai du mal à me défaire du sentiment qu'ils aimeraient encore aujourd'hui m'enseigner les bonnes manières, même s'ils savent tous combien il est difficile d'apprendre quelque chose à un vieux chien.

Tant que les règles étaient simples et peu nombreuses, c'était plus facile. *Les petits garçons ne pleurent pas, les petites filles se conduisent bien et font attention à ne pas tacher leurs vêtements.* Malgré tout je m'en suis bien tiré et avec les années je suis devenu un excellent joueur. J'ai déployé mes talents sur plusieurs scènes, souvent en même temps. Années et décennies durant.

J'ai vécu dans de grandes maisons et conduit des voitures couteuses, porté des habits sur mesure et des chaussures cousues main, mangé dans des restaurants de luxe et suis parti en voyage vers des endroits exotiques. Années et décennies durant.

Puis je me suis fatigué. J'en ai eu marre de toute cette merde. Je voulais seulement avoir la paix. Quatre-vingt ans, ça suffit, me suis-je dit. A partir de maintenant je me contente de peu. Si peu que j'aurais probablement pu m'en tirer sans ruses ni masques, mais les autres... A cause des autres je ne puis cesser de ruser, à cause des autres je ne peux laisser tomber le masque. La franchise et la spontanéité mettent les gens dans l'embarras, ici comme ailleurs. En vérité, ils

ne les aiment pas, même s'ils disent exactement le contraire. Eux aussi ne font que jouer. Eux aussi ont leurs ruses.

Si nous les vieux devenons francs et spontanés, ils prétendent que nous sommes sans pudeur et gâteux parce que nous ne pouvons plus nous contenir ni être patients. Ils prétendent que nous ne pensons qu'à nous. Mais ici nous n'en avons plus rien à faire. Nous nous sommes suffisamment contenus et nous avons patienté suffisamment longtemps. Nous avons suffisamment agi comme les autres l'attendaient de nous. Cela n'est plus nécessaire désormais. Cependant la franchise reste une affaire de choix. Il est aisément intelligent et fort quand on est en bonne santé et que l'on se sent bien. Mais lorsque tu te sens mal, que tu t'affaiblis et que la santé te quitte, tu ne tardes pas à te soumettre. Les choses sont claires. Tant que nous sommes encore prêts à patienter un peu, nous entrons dans leurs petits papiers. Tant que nous sommes encore prêts à jouer et à ruser, nous pouvons compter sur leur gentillesse et leur servabilité, et sur le fait que tous les autres continueront aussi à jouer. Nous pouvons penser que ça sera un peu plus facile. Et lorsqu'on se décide d'y mettre un terme, c'est la fin. Aux vieillards acariâtres et impudiques on n'offre pas le plus important.

C'est ce que nous craignons tous. Personne ne sait exactement en quoi consiste le plus important. Est-ce le fait que l'on puisse manger chaud et soit ausculté tous les six mois par un médecin ? Que l'on reçoive un médicament lorsqu'on est malade ? Que l'on soit nourri et que l'on nous torche le cul quand on ne peut plus quitter le lit ? Ou bien qu'ils nous placent sous perfusion et nous changent les couches trois fois par jour ? Le plus important, est-ce de changer notre position, du flanc droit sur le flanc gauche et inversement, pour éviter les escarres ? Ou seulement de nous laisser nous reposer au lit sans un regard pour nos blessures ? Personne ne le sait et c'est ce que nous craignons tous. Voilà pourquoi nous continuons tous à jouer et à ruser.

Jusqu'à présent rien de vraiment terrible ne m'est arrivé et autant que je le sache, il en est de même pour les autres. Toutefois des histoires et des racontars circulent. Beaucoup de racontars et des histoires horribles.

L'infirmière Angela est surnommée l'ange de la mort. Si l'un des patients se montre pénible ou trop exigeant, elle augmente la dose du médicament et attend que l'organe affaibli cesse de fonctionner. Puis elle appelle le médecin. Si le patient à problèmes ne prend pas de médicament, elle lui injecte de l'air dans les veines ou lui bloque les voies respiratoires avec de l'eau. Elle le laisse jusqu'au matin avant d'appeler le médecin. Et ainsi de suite. Si j'avais entendu tout cela quand je me trouvais à l'extérieur, j'aurais tout balayé d'un revers de main. Jamais je n'aurais pensé que cela pouvait être vrai. De telles choses ne peuvent se produire. Mais tout est différent depuis que je me trouve ici. La prudence est de

rigueur. Rien n'est absolument sûr. Alors je fais attention à mes gestes, aux endroits où se pose mon regard, à mes paroles et à mes interlocuteurs.

Maintenant que tout est sombre et que je suis couché dans mon lit, j'avoue que moi aussi j'ai peur. L'angoisse est tapie sous mon lit, elle se tient agenouillée sous la chaise et pend dans l'armoire, cachée parmi les vêtements. Je ne la remarque pas durant la journée. Quand il fait jour elle se fait toute petite et je l'oublie plus ou moins. Mais lorsque vient l'obscurité, elle suinte de partout. Ce n'est pas la mort ni le néant que je crains. Je n'ai pas peur de ma dernière heure. J'ai peur d'être impotent.

J'ai peur de me retrouver à la fin tel que j'étais au début: dépendant des autres, à cela près que je serai cette fois assisté par des employés habitués à cela, et qui n'y verront donc rien de particulier. Pendant que la femme de ménage balaiera en silence sous le lit et videra la corbeille, je serai toujours en vie. Pendant que le concierge changera une ampoule ou un joint, je serai toujours en vie. Quand Osman marchera le long de la porte d'entrée, je serai toujours en vie. Et pendant qu'ils me changeront les couches ou la poche de perfusion, je serai toujours en vie. Toujours vivant je serai, mais les employés ne m'adresseront plus la parole, ils feront leur travail en silence en pensant que je désire paix et tranquillité pour mes derniers moments. J'ai peur d'avoir envie de crier: « je suis en vie ! ». Et de ne pouvoir le faire.

Peut-être que les infirmières bavarderont devant la porte quand on viendra me perfuser, et peut-être que Osman rencontrera le concierge devant la porte et qu'ils échangeront quelques mots. Peut-être entendrai-je parler les occupants de l'appartement voisin. Mais ces paroles ne me seront pas destinées. Seule l'infirmière me dira quelque chose chaque soir lors de l'appel. Elle appuiera vraisemblablement deux doigts sur l'une de mes veines et grommellera: vivant, toujours vivant. Et à ce moment-là, je ne saurai pas si c'est une bonne ou une mauvaise chose. Peut-être bien pensera-t-elle que c'est une bonne nouvelle pour moi et une mauvaise pour ceux qui attendent dehors qu'une place se libère.

Mais je n'ai pas envie de penser à cela. C'est le soir que je suis assailli par de telles pensées, quand je me trouve dans mon lit et qu'au lieu de m'endormir j'ai la tête traversée par toutes sortes de choses. Je suis fâché contre moi-même. Je pourrais éveiller mes souvenirs. J'ai beaucoup de beaux souvenirs et beaucoup pourraient m'insuffler du courage alors que je me pourris la vie avec ces angoisses ! J'ai aussi des mauvais souvenirs mais avec les années je suis parvenu à peu près à les refouler. En gros j'ai réussi à les isoler et à les extirper comme on le ferait pour de la boue dans de l'eau. Je suis assez vieux pour me consacrer uniquement à mes bons souvenirs.

Demain est un autre jour. Lorsque l'aube poindra à l'est, je serai rempli de pensées heureuses. Je saurai qu'il me reste encore un jour. J'en profiterai au mieux.

Chronik des Vergessens

(AUSZUG)

Translated by Sebastian Walcher
Contact: sebastian@walcher.cc

SOLANGE MAN NOCH BEREIT BIST EIN WENIG ZU SPIELEN UND ALTE TRICKS ANZUWENDEN

Draußen ist es nun vollkommen dunkel. Ich stehe auf und gehe ins Badezimmer. Ich ziehe die Hose aus und setze mich auf die Muschel. Das Wasser rinnt langsam ab, aber ich habe fürs Erste keine Schwierigkeiten. Andere Männer meines Alters haben ziemliche Probleme mit ihrem Schwanz. So wie in den Teenagerjahren dreht sich jetzt wieder alles um ihn, nur dass es jetzt nicht um Genuss geht, sondern um Schmerzen und schlussendlich in vielen Fällen auch den Tod. Ich stehe auf und spüle. Während ich meine Hände wasche, betrachte ich mich im Spiegel. Zuerst habe ich das Gefühl, ich hätte mich nicht allzu sehr verändert. Nach einiger Zeit muss ich mir eingestehen, dass ich alt und müde wirke. Ein langer Weg liegt hinter mir, auch wenn es rasch gegangen war. Achtzig Jahre ist eine lange, fast schon zu lange Zeit für einen Menschen. Das weiß ich, nur eingestehen möchte ich es mir nicht.

Vor einigen Tagen, als ich Geburtstag hatte, versuchte ich mich zu erinnern, wo ich an diesem Tag vor vierzig Jahren gewesen war. Ich versuchte mich zu erinnern, ob ich mir vor vierzig Jahren gesagt hatte, dass die letzten zwanzig in einem Wimpernschlag vorüber gewesen waren, sogar die gesamten vierzig waren unendlich schnell vorübergegangen, und so werden auch die nächsten zwanzig und die nächsten sechzig Jahre vergehen. Ich versuchte mich zu erinnern, ob ich mir damals gesagt hatte, dass ich in zwanzig Jahren vierzig sein würde. Ich werde alt sein, aber wenn ich so halbwegs gesund sein werde, wird noch ein Teil des Weges vor mir liegen. In vierzig Jahren werde ich achtzig sein.

Wenn ich noch leben sollte, werde ich wissen, dass der größte Teil meines Weges hinter mir gewesen sein wird und dass ich nicht mehr allzu viel erwarten darf. Ich bin überzeugt, dass ich vor vierzig Jahren daran gedacht hatte. Und ich bin überzeugt, dass mir damals alles unvorstellbar weit erschienen war. Und jetzt bin ich *da*.

Hier ist es gar nicht so schlecht. Ich bin noch immer bei Kräften, benötige nach wie vor nicht allzu viel Hilfe und habe noch immer Pläne. Außerdem ist in die Nachbarwohnung eine *Frau* eingezogen und ich habe diese Frau bemerkt. Mehr noch! Die Frau gefällt mir und ich wollte sie unbedingt. Das ist gut. Das ist ein verflucht gutes Gefühl, das mir bestätigt, dass ich lebe. Noch bin ich ein Jäger. Nun ja, ich kann mich Jäger nennen. Ein alter und schwacher Jäger, aber das ist die Beute auch.

Hier gibt es noch andere Jäger, aber alle sind sie schwächlich und langsam. Ich glaube nicht, dass noch einer einen scharfen Blick hat, ebenso wenig glaube ich, dass noch einer von ihnen genügend Ausdauer an den Tag legt. Aber wie gesagt: Das Gleiche gilt für die Beute. Daher unterschätze ich sie nicht. Jeder hat seine Tricks.

Ich habe in meinem Leben genügend Tricks gelernt. Eigentlich besteht das Leben aus einer unendlichen Reihe Tricks und es geht praktisch nur ums Spielen. Von klein auf hat man mir beigebracht, was richtig ist und was nicht. Meine Eltern haben mich gelehrt, meine Kindergartenpädagoginnen und Lehrerinnen haben mich gelehrt, wo ich war und wo ich hinkam hat man mich gelehrt, selbst dort, wo ich nur kurz Halt machte. Man lehrte mich wann, wie und was man tun darf und wann, wie und was nicht; man lehrte mich, dass das Wichtigste jenes dazwischen ist, von dem man nicht spricht, und dass mich die anderen hauptsächlich danach beurteilen und richten werden. Man brachte mir bei, wer alles diese anderen sind und was ich von ihnen erwarten kann. Eigentlich kann ich mich des Gefühls nicht erwehren, dass sie mich auch heute noch gerne belehren würden, wenngleich alle wissen, dass man einem alten Hund nur schwer etwas beibringt.

Es war leichter, solange die Regeln einfach waren und es nur wenige gab. *Jungen weinen nicht, Mädchen benehmen sich immer gut und achten darauf, ihre Kleidung nicht schmutzig zu machen.* Trotzdem fand ich mich auch später gut zurecht und wurde über die Jahre ein großartiger Schauspieler. Ich spielte auf zahlreichen Bühnen, oft auch gleichzeitig. Jahr um Jahr, Jahrzehnt um Jahrzehnt.

Ich lebte in großen Wohnungen und fuhr teure Autos, ich trug maßgefertigte Anzüge und handgemachte Schuhe, ich aß in teuren Restaurants und bereiste exotische Orte. Jahr um Jahr, Jahrzehnt um Jahrzehnt.

Und dann wurde ich müde. Ich hatte genug von jedem überflüssigen Scheiß. Ich wollte bloß noch meine Ruhe. Ich sagte mir, achtzig Jahre sind genug. Aber

hier benötige ich nur noch wenig. Ich benötige so wenig, dass es mit großer Wahrscheinlichkeit auch ohne jegliche Tricks und Masken klappen würde, aber wegen der anderen... wegen der anderen kann ich nicht alle Tricks beiseitelegen, wegen der anderen kann ich nicht alle Masken ablegen. Offenheit und Direktheit verwirren die Menschen, sowohl hier als auch draußen. Im Grunde genommen gefallen ihnen Offenheit und Direktheit nicht, wenngleich sie genau das Gegenteil behaupten. Auch sie spielen bloß. Auch sie benutzen Tricks.

Wenn wir Alten offen und direkt werden, behaupten sie, dass wir unverschämt und uneinsichtig geworden seien, weil wir uns nicht mehr zurückhalten und noch ein wenig gedulden können. Sie behaupten, wir würden nur an uns selbst denken. Aber hier kann es uns schlussendlich egal sein. Wir haben uns lange genug zurückgehalten und lange genug waren wir bereit uns noch ein wenig zu gedulden. Lang genug haben wir agiert, wie man es von uns erwartete. Jetzt brauchen wir das nicht mehr. Offenheit ist schließlich eine Sache der Entscheidung. Es ist einfach, gescheit und stark zu sein, wenn man gesund ist und sich gut fühlt. Wenn man aber verspürt, dass man schwächer wird und auch die Gesundheit nicht mehr das Wahre ist, ist man rasch bereit sich zu unterwerfen. Die Dinge sind klar. Solange wir bereit sind uns noch ein wenig zu gedulden, stehen wir gut da. So lange wir bereit sind, noch ein wenig zu spielen und alte Tricks anzuwenden, können wir auf Freundlichkeit und Entgegenkommen zählen, wir können darauf zählen, dass auch alle anderen spielen werden. Wir können darauf zählen, dass es ein wenig leichter für uns sein wird. Wenn man sich aber einmal entscheidet, dass man da nicht mehr mitmacht, ist es aus. Spöttische und unflätige alte Leute verdienen nicht mehr als das Allernötigste.

Davor haben wir alle Angst, Niemand weiß genau, was das Allernötigste ist. Ist das Allernötigste, wenn sie einem warmes Essen bringen und man alle sechs Monate von einem Arzt untersucht wird? Ist es das Allernötigste, dass man Medikamente bekommt, wenn man krank ist? Ist es das Allernötigste, dass sie einen füttern und den Hintern wischen, wenn man nicht mehr aus dem Bett kann? Oder ist das Allernötigste, dass sie einen an die Infusion hängen und Windeln anlegen, die dreimal am Tag gewechselt werden? Ist es das Allernötigste, dass sie einen von der linken auf die rechte Seite und zurück drehen, damit man sich nicht wund liegt, oder ist das Allernötigste bloß, dass man liegt und ruht, und offene Wunden sind nicht ihre Sache? Das weiß niemand, aber Angst haben wir alle. Daher spielen wir nach wie vor, daher lassen wir nicht alle Tricks sein.

Mir ist bis jetzt nichts wirklich Schlechtes geschehen, und soweit ich es sehe und weiß, geht es auch den anderen nicht schlecht. Aber es gibt Gerüchte und Geschichten. Viele Gerüchte und schreckliche Geschichten.

Ich habe gehört, dass Schwester Angela ein zweiter Todesengel ist. Ist einer der Heiminsassen zu lästig und fordernd, erhöht sie die Medikamentendosis und wartet, bis es zum Versagen der schwächsten Organe kommt. Dann ruft sie die Ärztin. Nimmt so ein Insasse keine besonderen Medikamente, pumpt sie ihm Luft in die Adern, oder gießt ihm Wasser in die Atemwege. Bis zum Morgen lässt sie ihn im Zimmer, dann ruft sie die Ärztin. Und so weiter und so fort. Hätte ich so etwas gehört, als ich noch draußen war, hätte ich wohl abgewinkt, à la ist nicht wahr. Ich hätte gesagt, dass es nicht wahr sein kann. Es kann nicht sein, dass so etwas geschieht. Jetzt, da ich drinnen bin, ist das anders. Drinnen braucht es trotz allem Vorsicht. Weil man nichts hundertprozentig weiß. Daher gebe ich Acht, was ich mache, ich gebe Acht, wohin ich schaue, was ich rede und mit wem.

Jetzt, da es vollkommen dunkel ist und ich im Bett liege, gebe ich zu, dass auch ich mich fürchte. Auch unter meinem Bett liegen Ängste, auch unter meinem Sessel hocken sie und auch in meinem Kasten hängen sie, verborgen zwischen den Kleidern. Tagsüber bemerke ich sie nicht. Tagsüber vergesse ich mehr oder weniger auf sie und die Ängste ziehen sich zurück. Wenn es aber dunkel wird, kommen sie von überall her gekrochen. Ich habe keine Angst vor dem Ende und dem Tod. Ich habe keine Angst vor dem letzten Moment. Ich habe Angst, noch davor bettlägerig zu werden.

Ich habe Angst, ich würde am Ende so werden, wie ich es auch am Anfang gewesen war: von anderen abhängig, nur dass diesmal Angestellt bei mir sein werden, die das gewohnt sind, daher wird es ihnen nicht weiter besonders vorkommen. Während die Putzfrau schweigend unter dem Bett kehren wird, oder den Müllleimer entleert, werde ich noch immer leben. Während der Hausmeister eine Birne oder eine Dichtung wechselt, werde ich noch immer leben. Während Os an meiner Tür vorübergeht, werde ich noch immer leben. Und während sie mir die Windel und die Infusion wechseln, werde ich noch immer leben. Noch immer werde ich leben und die Bediensteten werden nicht mit mir sprechen, sie werden still ihrer Arbeit nachgehen, überzeugt, dass ich in den letzten Stunden Ruhe und Erholung benötige. Ich habe Angst, dass ich mit aller Kraft brüllen wollte: Ich lebe! aber es nicht mehr könnte.

Vielleicht werden sich die Schwestern vor der Tür unterhalten, wenn sie kommen um meine Infusion zu wechseln. Und vielleicht wird Os vor der Tür den Hausmeister treffen und mit ihm ein paar Worte wechseln. Vielleicht werde ich aus der Nachbarwohnung ein paar Leute reden hören. Aber diese Worte werden nicht mir gelten. Nur die Schwester wird während der abendlichen Zählung vielleicht etwas zu mir sagen. Wahrscheinlich wird sie die Fingerspitzen von Zeigefinger und Mittelfinger auf meine Ader legen und dann murmeln: Lebt, lebt noch immer. Und dann werde ich nicht wissen, ob sie nun

meint, das sei gut oder schlecht. Wahrscheinlich glaubt sie, dass sei gut für mich und schlecht für jene, die draußen auf einen freien Platz warten.

Aber darüber möchte ich nicht nachdenken. Solche Gedanken brauen sich gegen Abend über mir zusammen, wenn ich im Bett liege, und statt einzuschlafen über alles Mögliche nachdenke. Ich bin wütend auf mich selbst. Ich könnte Erinnerungen aufleben lassen. Ich habe viele schöne Erinnerungen, viele solche, dass sie mir neuen Mut geben könnten, und ich schlage mich mit Ängsten herum! Dann habe ich auch noch Erinnerungen, die nicht gut sind, aber über die Jahre und Jahrzehnte habe ich sie größtenteils unterdrückt. Ich habe sie ausgeschieden und ausgedrückt, als seien sie Wasser und Kot. Ich bin alt genug, um mir nur gute Erinnerung zu gönnen.

Morgen ist ein neuer Tag. Wenn im Osten der Morgen anbrechen wird, werden positive Gefühle meine Brust erfüllen. Ich werde wissen, ich habe noch einen Tag. Ich werde ihn gut nützen.

Cronaca di un lento dimenticare

(ESTRATTO)

Translated by Patrizia Raveggi
Contact: patrizia.raveggi@gmail.com

FINCHÉ TE LA SENTI DI RECITARE ANCORA UN PO' E DI PRATICARE I VECCHI TRUCCHI

Fuori si è fatto buio. Mi alzo e vado in bagno. Mi slaccio i pantaloni e mi siedo sul water. L'urina defluisce lentamente, ma problemi per ora non ne ho. Altri, alla mia età, hanno un bel po' di guai con LUI. Tutto gli ruota ancora attorno, a LUI, come allora, da adolescenti; oggi, però, LUI non è associato al piacere, è associato alla sofferenza e alla fine in molti casi anche alla morte. Mi alzo e tiro la catena. Mentre mi lavo le mani, mi guardo allo specchio. Di primo acchito ho l'impressione di non essere cambiato molto, dopo un po' devo riconoscere che ho l'aria vecchia e stanca. Il cammino alle mie spalle è lungo, anche se è trascorso rapidamente. Ottanta anni sono un periodo lungo, quasi troppo lungo per un individuo. Lo so, ma non lo voglio riconoscere.

Giorni fa, per il mio compleanno, ho cercato di ricordarmi dove mi trovavo nello stesso giorno quarant'anni fa. Ho cercato di ricordarmi se quarant'anni fa mi sono detto che gli ultimi venti anni erano trascorsi in un batter d'occhio, adirittura tutti e quaranta sono trascorsi infinitamente veloci, e così passeranno i prossimi venti e i successivi quaranta. Ho cercato di ricordarmi se allora mi sono detto che fra venti anni ne avrei avuti sessanta. Sarò vecchio, ma se sarò più o meno in salute, davanti a me ci sarà ancora un bel po' di cammino. Tra quarant'anni ne avrò ottanta. Se sarò ancora vivo, saprò che la maggior parte del cammino è dietro di me, e che non posso aspettarmi tanto di più. Sono convinto di averci riflettuto, quarant'anni fa. E sono convinto che allora il tutto mi sembrasse inimmaginabilmente lontano. Alla fine invece sono *qui*.

Qui non è nemmeno così male. Sono ancora in forze, sono ancora abbastanza autonomo e sono ancora in grado di fare progetti. Inoltre, nell'appartamento vicino si è trasferita *una donna* ed io l'ho notata, questa donna. Di più! La donna mi piace e in qualche modo l'ho desiderata. Bene, questa è una buona cosa. Una sensazione buona, diavolo, e mi fa sentire vivo. Sono ancora un cacciatore. Insomma, posso dire a me stesso di essere ancora un cacciatore. Un cacciatore vecchio e fiacco, ma così è anche la preda.

Ce ne sono altri qui, di cacciatori, ma sono tutti fiacchi e lenti. Non credo che ce ne sia qualcuno con la vista ancora acuta, come non credo che ce ne sia qualcuno in grado di permettersi di essere abbastanza tenace. Come ho detto prima, però: così è anche la preda. Per questo non li sottovaluto. Ognuno ha i propri trucchi.

In vita mia, di trucchi ne ho imparato un bel numero. Di fatto, la vita è intessuta di una serie infinita di trucchi, essenzialmente si tratta solo di un teatro. Fin da piccolo mi insegnavano che cosa è giusto e che cosa non lo è. Me lo insegnavano i genitori, me lo insegnavano le maestre all'asilo e le insegnanti, me lo predicavano dappertutto, dove ero arrivato e dove stavo, addirittura anche là, dove avevo fatto solo una breve sosta. Mi hanno fatto imparare che cosa si può fare, quando e come, e che cosa, quando e come non si può; mi hanno fatto imparare che è più importante ciò che è tra le righe, la zona grigia di cui non si parla, e che io sarò valutato e giudicato dagli altri soprattutto su quello. Mi hanno fatto imparare gli altri chi sono, e che cosa posso aspettarmi da loro. Di fatto, non posso sottrarmi alla sensazione che a loro, gli piacerebbe impartirmi lezioni addirittura ancora oggi, sebbene si sappia che a un cane vecchio è difficile fargli apprendere alcunché.

Era più facile finché le regole erano semplici e ce n'erano poche. *I maschietti non piangono, le bambine si comportano sempre bene e badano a non sporcarsi i vestitini.* Ciononostante anche in seguito mi sono trovato bene e con il passare degli anni sono diventato un attore di punta. Ho recitato su vari palcoscenici, spesso anche contemporaneamente. Per anni e anni, decenni e decenni.

Vivevo in appartamenti spaziosi e andavo in giro con automobili di lusso, indossavo abiti fatti su misura e scarpe lavorate a mano, pranzavo in ristoranti costosi e facevo viaggi in luoghi esotici. Per anni e anni, decenni e decenni.

Poi mi sono stancato. Ne avevo abbastanza di tutta la porcheria superflua. Volevo solo essere lasciato in pace. Mi sono detto: "Ottant'anni sono sufficienti". D'ora in avanti ho bisogno solo di poco. Ho bisogno di così poco che probabilmente potrei farcela anche senza trucchi e maschere, ma a causa degli altri... a causa degli altri non posso rinunciare a tutti i trucchi, a causa degli altri non posso deporre tutte le maschere. Sincerità e franchezza mettono in confusione la gente, sia qui sia fuori. In realtà la sincerità e la franchezza a loro non piac-

ciono, anche se a parole dicono esattamente l'opposto. Anche loro recitano e basta. Anche loro si servono di trucchi.

Se noi vecchi diventiamo sinceri e franchi, dicono che siamo diventati maleducati e sfacciati, perché non sappiamo più comportarci con discrezione e avere ancora pazienza, ancora un po'. Dicono che pensiamo solo a noi stessi. Alla fine però qui per noi è la stessa cosa. Anche troppo ci siamo controllati e anche troppo siamo stati disposti a portar pazienza ancora un po'. Anche troppo ci siamo comportati come ci si aspettava da noi. A questo punto basta. Non ci serve più. Tuttavia la sincerità è una questione di decisione. E' facile essere saggio e forte quando sei sano e robusto. Quando invece avverti che stai diventando debole e anche la salute non ti aiuta più, sei disposto a una veloce sottomissione. Le cose sono chiare. Finché siamo disponibili a pazientare ancora un po', siamo in buona luce. Finché siamo disponibili a continuare a recitare e usare i vecchi trucchi, possiamo contare su gentilezza e comprensione, possiamo contare sul fatto che anche gli altri continueranno a recitare. Possiamo calcolare che per noi sarà un po' più facile. Una volta però che decidi di non starci più, allora è la fine. I vecchi velenosi e insolenti non si meritano nulla di più del minimo necessario.

Di questo abbiamo tutti paura. Nessuno sa con esattezza che cosa sia il minimo necessario. Il minimo necessario è che ti sia servito cibo caldo e che tu passi un controllo medico ogni sei mesi? Il minimo necessario è che ti vengano somministrati i medicinali quando ti ammalii? Il minimo necessario è che ti nutrano e ti puliscano il culo, quando non puoi scendere dal letto? Oppure il minimo necessario è che ti attacchino alla flebo e ti mettano un pannolone sotto il culo e tre volte al giorno te lo cambino? Il minimo necessario è che ti voltino dal fianco destro a quello sinistro e viceversa per via delle piaghe da decubito o il minimo necessario è solo che tu stia disteso e ti riposi, tanto le ferite aperte non sono affar loro? Nessuno lo sa, questo, ma ne abbiamo paura tutti. Per questo continuiamo a recitare, per questo non rinunciamo a tutti i trucchi.

A me finora non è successo nulla di veramente grave, e per quanto vedo e so, nemmeno gli altri se la passano tanto male. Tuttavia circolano molti pettegolezzi e storie. Molti pettegolezzi e storie terribili.

Ho sentito dire che l'infermiera Angela è l'angelo della morte numero due. Se qualcuno dei pazienti dà troppo fastidio o è troppo esigente, lei aumenta la dose dei medicinali e aspetta che l'organo più debole smetta di funzionare. Poi, chiama la dottoressa. Se questo particolare paziente non prende medicinali specifici, gli inietta aria in vena oppure gli irrorà con acqua le vie respiratorie. Lo lascia nel letto fino al mattino, poi chiama la dottoressa. E così via e così via. Se avessi sentito qualcosa del genere quando ero ancora fuori, avrei dismesso la cosa con un'alzata di spalle. Non è vero: avrei detto che non può essere vero. Non è possibile che cose del genere avvengano. Ora che sono dentro è tutto

diverso. Dentro è comunque necessaria una certa precauzione. Perché non si è certi di nulla al cento per cento. Per questo sto attento a quello che faccio, sto attento a dove guardo, e a che cosa dico e a chi.

Ora che si è fatto buio e sto disteso sul letto, riconosco che anch'io ho paura. Anche sotto il mio letto ci sono spettri, se ne accucciano altri sotto la mia sedia e ce ne sono di appesi nel mio armadio, nascosti tra i vestiti. Di giorno non me ne accorgo. Di giorno quasi me li dimentico e gli spettri se ne stanno rintanati. Quando fa buio, strisciano da ogni dove. Non ho paura della fine e della morte. Non ho paura del momento finale. Ho paura di diventare impotente prima di allora.

Ho paura che alla fine sarò come ero all'inizio: dipendente dagli altri, solo che ora attorno a me ci saranno impiegati abituati alla cosa, perciò a loro non sembrerà nulla di particolare. Mentre la donna delle pulizie in silenzio spazzerà sotto il letto o svuoterà il cestino della spazzatura, sarò ancora vivo. Mentre il custode cambierà una lampadina o le guarnizioni, sarò ancora vivo. Mentre Os passerà vicino alla mia porta, sarò ancora vivo. E mentre mi cambieranno il pannolone e il sacchetto della flebo, sarò ancora vivo. Ancora sarò vivo, ma gli impiegati con me non parleranno, faranno in silenzio il loro lavoro, convinti che nelle mie ultime ore ho bisogno di pace e riposo. Ho paura che vorrò gridare a tutta voce: Sono vivo! Ma non ce la farò.

Forse le infermiere si metteranno a chiacchierare davanti alla porta, quando mi verranno a cambiare il sacchetto della flebo, e forse Os incontrerà il custode davanti alla porta e si scambieranno qualche parola. Forse sentirò gente che parla da un appartamento contiguo. Tuttavia quelle parole non saranno rivolte a me. Solo la suora all'ora del conto serale mi dirà forse qualcosa. Probabilmente mi appoggerà i polpastrelli dell'indice e del medio sulla vena e poi mormorerà: "Vivo, ancora vivo." E allora non saprà se pensa che sia un bene o un male. Probabilmente pensa che sia un bene per me e un male per chi è in attesa di un posto libero.

Tuttavia non voglio soffermarmi su questi pensieri, che si addensano su di me verso sera mentre sono a letto e invece di dormire mi perdo in tutte le possibili riflessioni. E' con me stesso che me la prendo. Potrei richiamare i ricordi. Ho molti bei ricordi, e molti di essi potrebbero infondermi nuovo coraggio, mentre sto qui a combattere con le paure! Poi ho anche ricordi non buoni ma nel corso di anni e decenni sono riuscito a sopprimerli, per lo più. ... Li ho eliminati, espulsi, come si farebbe con urina ed escrementi. Sono abbastanza vecchio da potermi permettere solo bei ricordi.

Domani è un altro giorno. Quando a oriente comincerà a schiarirsi, il petto mi si riempirà di buone sensazioni. Saprà che mi aspetta un'altra giornata. La sfrutterò bene.

Cronaca di un oblio

(ESTRATTO)

Translated by Sabina Tržan
Contact: sabinat@libero.it

FINCHÉ SEI ANCORA DISPOSTO A RECITARE E A USARE I VECCHI TRUCCHI

Fuori si è già fatto tutto buio. Mi alzo e vado in bagno. Mi tolgo i pantaloni e mi siedo sul water. L'urina scorre lenta ma per ora non ho problemi. Altri uomini della mia età hanno già parecchi problemi con il loro uccello. Di nuovo gira tutto intorno a lui, come nell'adolescenza, solo che ora non si tratta di piacere ma di dolore e alla fine in molti casi anche di morte. Mi alzo e tiro lo sciacquone. Mentre mi lavo le mani mi guardo allo specchio. All'inizio non mi sembra di essere cambiato molto ma dopo un po' devo ammettere di sembrare vecchio e stanco. Ho fatto tanta strada anche se il tempo è passato veloce. Ottant'anni sono tanto tempo, quasi troppo per una persona. Questo lo so ma non me lo voglio ammettere.

Giorni fa, quando era il mio compleanno, ho cercato di ricordarmi dov'ero nello stesso giorno di quarant'anni fa. Ho cercato di ricordarmi se quarant'anni fa mi ero detto: gli ultimi vent'anni sono passati in un batter d'occhio, anzi tutti i quarant'anni sono passati incredibilmente veloci e così sarà anche per i prossimi venti e i prossimi quarant'anni. Ho cercato di ricordarmi se allora mi ero detto: tra vent'anni avrò sessant'anni. Sarò vecchio ma se starò più o meno bene avrò ancora un pezzo di strada da fare. Tra quarant'anni ne avrò ottanta. Se sarò ancora vivo saprò di aver fatto la maggior parte della strada e che non dovrò aspettarmi molto di più. Sono sicuro che quarant'anni fa ho pensato così. E sono sicuro che allora tutto quanto mi sembrava incredibilmente lontano. E alla fine eccomi *qua*.

Qui non si sta nemmeno tanto male. Ho ancora delle forze, non ho ancora bisogno di molto aiuto e ho ancora dei progetti. In più, nella camera accanto è venuta a vivere *una donna* e l'ho notata, la donna. Anzi! La donna mi piace e in qualche modo l'ho desiderata. Questo va bene. Questa è una gran bella sensazione che mi conferma di essere ancora vivo. Sono ancora un cacciatore. Diciamo, posso definirmi un cacciatore. Un cacciatore vecchio e fiacco, ma pure la preda è così.

Qui ci sono anche altri cacciatori, e sono tutti quanti fiacchi e lenti. Non credo che ci sia ancora qualcuno con la vista acuta e non credo nemmeno che ci sia ancora qualcuno abbastanza tenace. Ma come ho detto: pure la preda è così. Quindi non li sottovaluto. Ognuno ha i propri trucchi.

Nella vita ho imparato molti trucchi. A dire il vero, la vita stessa è composta da infinite varietà di trucchi e per lo più si tratta solo di teatro. Fin da piccolo mi insegnavano che cosa è giusto e che cosa è sbagliato. Mi insegnavano i genitori, mi insegnavano le maestre d'asilo e le insegnanti, ovunque andassi e ovunque stessi mi insegnavano, persino nei posti dove mi fermavo appena. Mi hanno insegnato che cosa e quando e come si deve fare, e che cosa e quando e come non si deve fare; mi hanno insegnato che quello che più conta è quello che sta in mezzo, di cui non si parla, e che gli altri mi avrebbero giudicato per lo più secondo quello. Mi hanno insegnato chi sono gli altri e quali aspettative posso averne. In fondo non posso togliermi la sensazione che persino oggi giorno vorrebbero insegnarmi, anche se tutti sanno che è difficile insegnare qualsiasi cosa a un cane vecchio.

È stato più facile finché le regole erano semplici e poche. *I bambini non piangono e le bambine si comportano sempre bene e stanno attente a non sporcarsi i vestiti.* Ciononostante ho saputo arrangiarmi anche in seguito e negli anni sono diventato un bravissimo attore. Ho calcato numerosi palcoscenici, spesso anche in contemporanea. Per anni e anni, per decenni e decenni.

Vivevo in case grandi e guidavo macchine costose, portavo vestiti su misura e scarpe fatte a mano, mangiavo in ristoranti costosi e facevo viaggi in paesi esotici. Per anni e anni, per decenni e decenni.

Poi mi sono stancato. Ne avevo abbastanza di tutte quelle stronzate. L'unica cosa che volevo era la pace. Mi sono detto che ottant'anni erano abbastanza. Da qui in avanti mi serve proprio poco. Mi serve così poco che molto probabilmente potrei farcela anche senza quei trucchi e quelle maschere ma per via degli altri... per via degli altri non posso smettere con tutti i miei trucchi, per via degli altri non posso togliermi tutte le mie maschere. La sincerità e la spontaneità sconcertano, sia qui che fuori. In verità la sincerità e la spontaneità non piacciono, anche se a parole la gente dice diversamente. Anche loro recitano e basta. Anche loro usano i trucchi.

Se noi vecchi diventiamo sinceri e spontanei, ci dicono che siamo diventati sfacciati e egoisti perché noi non ce la facciamo più a controllarci e a sopportare. Dicono che pensiamo solo a noi stessi. Ma qua dentro, alla fine possiamo anche fregarcene. Ci siamo controllati a lungo e a lungo siamo stati disposti a sopportare. A lungo abbiamo fatto come ci si aspettava da noi. Adesso non siamo più obbligati a farlo. Comunque la sincerità è una questione di scelta. È facile essere saggio e forte quando sei sano e stai bene. Quando invece cominci a sentire che ti stai indebolendo e che anche la tua salute non è più di ferro, sei facilmente disposto a sottometterti. La faccenda è chiara. Finché siamo ancora disposti a recitare e a usare i vecchi trucchi possiamo contare sulla gentilezza e disponibilità. Possiamo contare sul fatto che anche tutti gli altri reciteranno. Ma una volta che uno decide di non stare più a questo gioco, è finita. I vecchi che sono sarcastici e insolenti non meritano che lo stretto indispensabile.

Di questo abbiamo tutti paura. Nessuno sa con precisione che cosa sia lo stretto indispensabile. È indispensabile che ti servano un pasto caldo e che ogni sei mesi un medico ti visiti? È indispensabile avere le medicine quando sei malato? Che ti nutrano e che ti puliscano il culo quando non puoi scendere dal letto? O che ti mettano la flebo in vena e un pannolino sotto il culo? È indispensabile che ti girino dal fianco sinistro a quello destro e viceversa, per non avere piaghe da decubito, o lo è solo stare sdraiati e riposare, perché le piaghe non sono affari loro? Queste cose non le sa nessuno ma ne abbiamo paura tutti. Per questo continuiamo a recitare, per questo non la smettiamo con tutti i nostri trucchi.

A me finora non è successo niente di veramente brutto e per quanto ne vedo e ne so non va male nemmeno agli altri. Tuttavia corrono voci e si raccontano delle storie. Molte voci e storie terribili.

Ho sentito dire che l'infermiera Angela sarebbe un secondo angelo della morte. Se qualcuno degli assistiti diventa troppo noioso o troppo impegnativo, lei aumenta la dose delle medicine e aspetta che smetta di funzionare l'organo più debole. Poi chiama la dottoressa. Se invece quell'assistito non ha da prendere delle medicine, gli inietta aria in vena o gli riempie di acqua le vie respiratorie. Lo lascia nel letto fino al mattino e poi chiama la dottoressa. E così via e così via. Se avessi sentito qualcosa del genere quando ero ancora fuori, avrei scosso la testa per dire che non è vero. Avrei detto che non può essere vero. Non è possibile che succedano cose del genere. Adesso che sono dentro è diverso. Dentro in ogni caso bisogna essere cauti. Perché non si sa niente al cento per cento. Quindi sto attento a cosa faccio, sto attento a dove guardo, che cosa dico e a chi.

Adesso che si è già fatto tutto buio e me ne sto sdraiato sul letto, ammetto che anch'io ho paura. Anche sotto il mio letto stanno rintanati degli spiriti, se ne stanno inginocchiati anche sotto la mia sedia, e se ne stanno appesi anche

nel mio armadio, nascosti tra i vestiti. Durante il giorno non me ne accorgo. Durante il giorno più o meno li dimentico, e gli spiriti si acquattano. Ma quando viene buio vengono fuori da tutte le parti. Non ho paura della fine né della morte. Non ho paura dell'ultimo momento. Ho paura di diventare inerme di fronte a questo.

Ho paura di essere alla fine così com'ero all'inizio, dipendente dagli altri, solo che questa volta avrò accanto a me il personale abituato a questo e quindi non gli sembrerà niente di speciale. Mentre la donna delle pulizie passerà la scopa sotto il mio letto o svuoterà il cestino dei rifiuti, io sarò ancora vivo. Mentre il custode cambierà la lampadina o la guarnizione, io sarò ancora vivo. Mentre Os passerà accanto alla mia porta io sarò ancora vivo. E mentre mi cambieranno il pannolone e il sacchetto della flebo, io sarò ancora vivo. Io sarò ancora vivo ma il personale non parlerà con me, tutti svolgeranno il loro lavoro in silenzio, convinti che nelle ultime ore io abbia bisogno di pace e di riposo. Ho paura che vorrò urlare a tutta voce: sono vivo! ma non potrò.

Forse le infermiere parleranno davanti alla mia porta quando verranno a cambiarmi il sacchetto della flebo e forse Os davanti alla porta incontrerà il custode e si scambieranno due parole. Forse dall'appartamento accanto sentirò gente parlare. Ma queste parole non saranno rivolte a me. Solo l'infermiera durante la conta serale forse mi rivolgerà la parola. Più probabilmente mi appoggerà sulla vena i polpastrelli dell'indice e del medio e poi mormorerà: Vivo, ancora vivo. E allora non saprò se pensa che sia un bene o un male. Probabilmente penserà che sia bene per me e male per quelli che fuori aspettano un posto libero.

Ma non voglio pensare a questo. La sera, mentre sto sdraiato sul letto e invece di dormire penso alle cose più diverse, sono sommerso da pensieri del genere. Mi arrabbio con me stesso. Potrei risvegliare dei ricordi. Ho tanti bei ricordi, molti che potrebbero incoraggiarmi, e io invece sto dietro alle mie paure! E poi ho anche dei ricordi che non sono belli ma che ho per lo più soffocato negli anni e nei decenni. Per lo più li ho eliminati e espulsi come se fossero urina e feci. Sono abbastanza vecchio da potermi permettere solo ricordi belli.

Domani è un nuovo giorno. Quando all'est inizierà ad albeggiare il mio petto si riempirà di buone sensazioni. Saprò di avere un altro giorno. Ne farò buon uso.

Užmaršties metraštis

(IŠTRAUKA)

Translated by Laima Masytė
Contact: masytel@yahoo.com

KOL ESI NUSITEIKĘS DAR ŠIEK TIEK PAVAIDINTI IR GRIEBTIS SENŲ GUDRYBIŲ

Lauke visai sutemo. Atsikeliu ir einu į vonią. Nusismaukiu kelnes ir atsisėdu ant klozeto. Skystis išteka létai, bet problemų kol kas nekyla. Kiti mano bendraamžiai turi nemažai rūpesčių dėl savo daikto. Kaip paauglystės metais vėl viskas sukas aplink jį, tik dabar galvoji ne apie malonumą, o apie skausmą, pastaruoju metu neretai ir apie mirtį. Atsistoju ir nuleidžiu vandenį. Plaudamas rankas žvelgiu į veidrodį. Iš pradžių pasirodo, kad ne ką tepasikeičiau, bet po akimirkos tenka pripažinti, jog atrodau senas ir išvargęs. Nuėjau išties ilgą kelią, o laikas pralékė greitai. Aštuoniasdešimt metų yra ilgas, sakyčiau per ilgas laikotarpis žmogui. Žinau tai, tik nenoriu pripažinti.

Prieš kelias dienas, kai buvo mano gimimo diena, pamèginau prisiminti, kur tą dieną buvau prieš keturiasdešimt metų. Méginau prisiminti, ar prieš tas keturias dešimtis metų pasakiau sau, jog paskutinis dvidešimtmetis prabégo vienu mirksniu, net visi keturiasdešimt metų pralékė nepaprastai greitai, šitaip praléks ir kiti dvidešimt, ir dar dvidešimt metų. Méginau prisiminti, ar tada pasakiau sau, jog po dvidešimties metų man bus šešiasdešimt. Būsiu senas, bet jei turésiu sveikatos, man prieš akis nusidrieks dar gabalas kelio. Po keturiasdešimties metų man bus aštuoniasdešimt. Jei dar būsiu gyvas, žinosiu, jog didžiąją kelio atkarpą jau nuėjau, ir nevalia tikėtis daugiau. Esu tikras, kad prieš keturiasdešimt metų apie tai pagalvojau. Ir esu įsitikinęs, jog tąkart visa tai man atrodė neįsivaizduojamai tolima. Galų gale esu *čia*.

Čia nėra taip jau blogai. Dar turiu spékų, man vis dar nereikia kitų pagalbos

ir vis dar turiu sumanymą. Be to, į gretimą butą įsikėlė *moteris* ir aš tai pastebėjau. Dar daugiau! Ta moteris man patinka ir tam tikra prasme ēmiau jos geisti. Tai yra gerai. Tai velnioniškai geras jausmas, įrodantis man, kad dar esu gyvas. Vis dar esu medžiotojas. Na taip, galu sakytu medžiotojas. Senas ir išglebęs medžiotojas, bet kad grobis irgi toks pats.

Yra čia ir daugiau medžiotojų, bet visi lig vieno suglebę ir lėti. Netikiu, kad kurio nors iš jų dar žvitrios akys, kaip netikiu ir tuo, jog kuris nors dar įstengia būti atkaklus. Bet kaip jau sakiau, toks pats ir grobis. Todėl nenuvertinu jų. Kiekvienas turi savo gudrybių.

Gyvenimas mane išmokė nemažai gudrybių. Tiesą sakant, gyvenimas susideda iš virtinės visokių gudrybių, dažniausiai turime reikalą su vaidyba. Nuo mažens esu mokytas, kas yra gerai ir kas – ne. Mane mokė tévai, mokė auklėtojos ir mokytojos, mokomas buvau visur, kur tik patekdavau ir gyvendavau, ir netgi ten, kur apsistodavau trumpam. Mane išmokė, ką, kada ir kaip galima daryti ir ko, kada ir kaip – ne; mane išmokė, jog svarbiausia tai, apie ką nekalbama, ir kad kiti mane vertins ir teis daugiausiai pagal tai, kas neišsakyta. Mane išmokė, kas yra kiti žmonės ir ko galiu iš jų tikėtis. Tiesą sakant, negaliu atskribetyti jausmo, jog net ir šiandien mane norėtų mokyt, nors visi žino, kad seną šunį sunku ko nors išmokyt.

Lengviau gyventi, kai taisyklių mažai ir jos paprastos. *Berniukai neverkia, mergaitės visada gražiai elgiasi ir saugoja, kad nesusiteptų drabuželių.* Nepaisant to, vis dėlto susivokiau ir metams bégant tapau meistrišku aktoriumi. Vaidinai daugelyje scenų, dažnai net keliose vienu sykiu. Metų metus, dešimtmečių dešimtmečius.

Gyvenau erdviuose butuose ir važinėjau prašmatniais automobiliais, dėvėjau individualiai sukirptus drabužius, avėjau rankų darbo batus, valgiau prabangiuose restoranuose ir keliau po egzotiškus kraštus. Metų metus, dešimtmečių dešimtmečius.

Paskui pavargau. Per daug prisikaupė viso to mėšlo. Troškau ramybės. Tariau sau, kad aštuoniasdešimties metų man užteko. Nuo šiol man reikia tik mažmožio. Man reikia tiek nedaug, jog greičiausiai išsiversčiau ir be gudrybių, be kaukių, bet dėl kitų... dėl kitų negaliu mesti visų savo triukų, dėl kitų negaliu nusiplėsti visų kaukių. Atvirumas ir betarpiškumas žmones trikdo, tiek čia, tiek už šių sienų. Iš tiesų, atvirumas ir betarpiškumas jiems nepatinka, nors kalba priešingai. Jie irgi tik vaidina. Jie irgi gudrauja.

Jeigu mes, seni žmonės, tampame atviri ir betarpiški, kiti sako, kad pasidaramė begėdžiai ir neapdairūs, nes nebemokame susivaldyti ir dar šiek tiek pakentėti. Jie sako, jog galvojame tik apie save. Bet čia tai pagaliau mums gali nerūpėti. Pakankamai ilgai susivaldydavome ir buvome pasiruošę dar šiek tiek pakentėti. Pakankamai ilgai elgėmės taip, kaip iš mūsų buvo tikimasi. Dabar jau

néra reikalo. Tačiau atvirumas yra apsisprendimo dalykas. Lengva būti protin-gam ir stipriam, kai esi sveikas ir gerai jautiesi. O kai pajunti, jog silpsti ir svei-kata pašlyja, ūmai esi pasiruošęs pasiduoti. Visa tai yra aišku. Kol esame pasi-ruošę dar truputį pakentėti, aplinkiniai yra geros nuomonės apie mus. Kol esa-me pasiruošę dar šiek tiek pavaidinti ir griebtis senų gudrybių, galime tikėtis jų prielankumo ir paslaugumo, tikėtis, kad ir aplinkiniai vaidins. Galime tikėtis, kad mums bus truputį lengviau. Bet kai žmogus kartą apsisprendžia, jog jam gana, tada – baigtą. Pašaipūs ir akiplėšiški seniai nenusipelno gauti daugiau nei būtiniausia.

Štai ko mes visi bijome. Niekas tiksliai nežino, kas yra būtiniausia. Ar būti-niausia yra tai, kad tau atneštų šilto maisto ir kas pusmetį apžiūrėtų gydytojas? Ar būtiniausia yra tai, kad susirges gautum vaistų? Ar būtiniausia yra tai, kad tave maitintų ir šluostytų pasturgalį, kai negali pakilti iš lovos? Gal būtiniausia, kad tau pastatyti infuziją ir užmautų sausknelnes, ir keistų jas triskart per dieną? Ar būtiniausia tai, jog tave apverstų nuo kairio ant dešinio šono, po to – atvirkš-čiai, kad neatsirastų pragulos, ar būtiniausias dalykas yra tik gulėti ir ilsėtis, o atviros žaizdos – ne jų reikalas? Šito nežino niekas, bet bijome visi. Todėl toliau vaidiname, todėl neatsisakome kai kurių savo gudrybių.

Iki šiol man neatsitiko nieko tikrai blogo, ir kiek esu pastebėjės ir žinau, ki-tiemis irgi sekasi neblogai. Tačiau po šiuos namus sklando gandai ir istorijos. Daug gandų ir kraupių istorijų.

Esu girdėjės, kad seselė Angelė yra antras mirties angelas. Jeigu kuris nors slaugos namų pacientas pasidaro perdėm aikštingas arba reiklus, ji padidina vaistų dozę ir palaukia, kol nebefunkcionuos silpniausias organas. Tada pakvie-čia gydytoją. O jeigu įnoringes pacientas nevartoja kokiu nors specialių vais-tų, tada į veną jam suleidžia oro arba kvépavimo takus užlieja vandeniu. Palieka jį gulėti iki ryto, paskui iškviečia gydytoją. Ir taip toliau, ir panašiai. Jeigu ką nors tokio būčiau išgirdės, kol dar gyvenau už šių sienų, būčiau numojės ranka, atseit, melas visa tai. Pasakyčiau, kad tai negali būti tiesa. Neįmanoma, jog vyksta kažkas panašaus. Dabar, kai esu čia, viskas kitaip. Čia reikia būti apdai-riam. Nes niekas néra galutinai žinoma. Todėl būnu atsargus ką nors daryda-mas, kontroliuoju save, kur žiuriu, ką kalbu ir su kuo.

Dabar, kai visiškai sutemo ir guli lovoje, prisipažistu, kad ir man baisu. Po mano lova irgi tūno šméklos, jos tupi po mano kėde ir karo mano spintoje, už-sislėpusios tarp drabužių. Dieną aš jų nepastebiu. Dieną beveik pamirštu apie jas, ir šméklos dingsta. O kai suteimsta, jos išlenda iš visų pakampių. Nebijau pabaigos ir mirties. Nebijau paskutinės akimirkos. Tik baiminuosi, kad prieš jai ateinant netapčiau bejėgis.

Baiminuosi, kad galų gale tapsiu toks, koks buvau pačioje pradžioje: pri-klausomas nuo kitų, tik dabar mane sups prie tokų dalykų pratę darbuotojai,

todėl mano būklė jiems neatrodyti kažkuo ypatinga. Kol valytoja tylėdama šluos po mano lova arba purtys šiukslių dėžę, dar būsiu gyvas. Kol ūkvedys keis lemputę arba lango izoliaciją, dar būsiu gyvas. Kai Osas vaikščios pro mano duris, dar būsiu gyvas. Ir kai man keis sauskelnes ir infuzijos maišelį, dar būsiu gyvas. Vis dar būsiu gyvas, bet darbuotojai su manimi nesišnekės, jie nebyliai atliks savo darbą, įsitikinę, kad paskutines gyvenimo valandas man reikia ramybės ir poilsiu. Bijau, kad įsigeisiu visa gerkle surikti: „Esu gyvas!“, bet neįstengsiu.

Galbūt prie durų šnekučiuosis seselės, atėjusios pakeisti infuzijos maišelio, ir galbūt prie durų Osas susitiks ūkvedij ir persimes su juo kelias žodžiai. Galbūt nugirsiu gretimame kambaryje besišnekučiuojančius žmones. Bet tie žodžiai bus skirti ne man. Galbūt tik seselė per vakarinį patikrinimą man ką nors pasakys. Veikiausiai prie venos prisilies dviejų pirštų pagalvėlėm, o paskui sumurmės: „Gyvas, dar gyvas.“ O aš nesuprasiu, ką ji mano: gerai tai ar blogai? Turbūt mano, jog tai gerai man ir blogai tiems, kurie laukia, kada atsilaisvins vieta.

Bet apie tai nenoriu galvoti. Tokios mintys mane prislegia vakarais, kai guliu lovoje, ir užuot užmigęs, mintiju apie visokias visokybes. Pykteliu ant savęs. Galėčiau atgaivinti prisiminimus. Juk turiai aibę nuostabų prisiminimų, tokiai, kurie mane pažvalintų, o aš čia galynėjuosi su šméklomis! Turiai ir sloganų prisiminimų, bet metams ir dešimtmeečiams bėgant daugumą jų užslopinau. Daugumą jų išskyriau ir išspaudžiau iš savęs kaip šlapimą ir išmatas. Esu ganėtinai senas, todėl galiu sau leisti prisiminti tik šviesius prisiminimus.

Rytoj bus nauja diena. Kai rytuose pradės brékšti, mano širdj užlies šilti pojūčiai. Žinosiu, kad man skirta dar viena diena. Tinkamai ją išnaudosiu.

Cronica uitării

(FRAGMENT)

Translated by Alina Irimia
Contact: alina.irimia@gmail.com

ATÂTA TIMP CÂT EȘTI PREGĂTIT SĂ-ȚI MAI JOCI ROLUL ȘI SĂ RECURGI LA TRUCURI VECHI

Afără s-a întunecat complet. Mă ridic și merg la baie. Îmi dău pantalonii jos și mă așez pe vasul de toaletă. Urina se scurge încet, dar momentan nu am nici o problemă. Alți bărbați de vîrstă mea au destule probleme cu scula. Ca-n anii de adolescență, totul se învârte din nou în jurul ei, doar că acum nu mai este vorba despre plăcere, ci despre durere și în cele din urmă, în destul de multe cazuri chiar și despre moarte. Mă ridic și trag apa. În timp ce mă spăl pe mâini mă uit în oglindă. Inițial, am sentimentul că nu m-am schimbat mult, dar pe măsură ce trece timpul trebuie să recunoasc că arăt bătrân și obosit. Am în urmă un drum lung, chiar dacă a trecut repede. E lung de optzeci de ani, e o perioadă aproape prea lungă pentru un singur om. Știu asta, doar că nu vreau să o recunoasc.

În urmă cu câteva zile, când a fost ziua mea, am încercat să-mi amintesc unde am fost de ziua mea acum patruzeci de ani. Am încercat să-mi amintesc dacă în urmă cu patruzeci de ani mi-am spus că ultimii douăzeci de ani au trecut cât ai clipi din ochi, că toți cei patruzeci de ani au trecut infinit de repede și că aşa vor trece și următorii douăzeci și următorii patruzeci de ani. Am încercat să-mi amintesc dacă mi-am spus atunci că peste douăzeci de ani voi avea șai-zeci de ani. Voi fi bătrân, dar dacă voi fi mai mult sau mai puțin sănătos, voi mai avea în față încă o parte din drum. Peste patruzeci de ani voi avea optzeci de ani. Dacă încă voi mai trăi, voi ști că am lăsat în urmă cea mai mare parte a drumului meu și că nu trebuie să mai aștept prea multe. Sunt convins că acum

patruzeci de ani m-am gândit la asta. Şi mai sunt convins că atunci mi s-a părut totul inimagineabil de departe. În cele din urmă sunt *aici*.

Nu-i aşa de rău aici. Încă sunt în putere, încă nu am nevoie de prea mult ajutor şi încă am planuri. În plus, în apartamentul vecin s-a mutat o *femeie* şi am remarcat-o. Încă! Îmi place de ea şi mi-am dorit oarecum să vină. Asta-i bine. E un sentiment al naibii de bun care îmi confirmă că încă trăiesc. Încă sunt vânător. Ei bine, da, pot spune că sunt vânător. Un vânător bâtrân şi fără vitalitate, dar aşa este şi prada.

Mai sunt aici şi alii vânători, dar sunt cu toţii fără putere şi lenţi. Nu cred că mai are vreunul vederea ascuţită, aşa cum nu cred nici că vreunul dintre ei are suficientă tenacitate. Dar aşa cum am spus: aşa este şi prada. De aceea nu îi subestimez. Fiecare are propriile sale trucuri.

Am învăţat multe trucuri la viaţa mea. De fapt, viaţa este alcătuită din nesfărşite tipuri de trucuri şi în principal este vorba doar despre a juca un rol. De mic copil m-au învăţat ce este bine şi ce nu este bine. M-au învăţat părinţii, m-au învăţat educatoarele şi învăştătoarele, m-au învăţat peste tot pe unde am ajuns şi pe unde am fost şi chiar şi acolo unde am zăbovit pentru puţin timp. M-au învăţat ce, când şi cum se poate face şi ce, când şi cum nu se poate face; m-au învăţat că cel mai important este ceea ce este între, despre care nu se vorbeşte şi că ceilalţi mă vor evalua şi judeca în principal după acel ceva care este între. M-au învăţat cine sunt toţi ceilalţi şi ce aşteptări pot avea de la ei. De fapt, nu pot să scap de sentimentul că le-ar plăcea să mă înveţe şi astăzi, deşi cu toţii ştiu că este dificil să mai dresezi un câine bâtrân în vreun fel.

A fost mai uşor cât timp regulile erau simple şi puţine. *Băieţei nu plâng, fetițele se poartă întotdeauna frumos şi au grija să nu-şi păteze hainele.* Cu toate acestea, m-am descurcat bine şi mai târziu, devenind un jucător de top de-a lungul anilor. Am jucat pe numeroase scene, de multe ori chiar simultan. An de an, deceniu de deceniu.

Am locuit în apartamente mari şi am condus maşini scumpe, am purtat haine făcute la comandă şi pantofi confectionaţi manual, am mâncat în restaurante sofisticate şi am călătorit în destinaţii exotice. An de an, deceniu de deceniu.

Apoi am obosit. Mă săturasem de tot rahatul astă de prisos. Nu-mi doream decât să am liniştea mea. Mi-am spus că optzeci de ani e suficient. De aici înainte mai am nevoie doar de puţine lucruri. Am nevoie de atât de puţin că cel mai probabil aş reuşi şi fără trucuri şi măştii, dar din cauza celorlalţi ... din cauza celorlalţi nu pot renunţa la toate trucurile, din cauza celorlalţi numi pot scoate toate măştile. Onestitatea şi sinceritatea îi derutează pe oameni, atât pe cei de aici, cât şi pe cei de afară. De fapt, nu le place onestitatea şi sinceritatea, chiar dacă susţin exact contrariul. Şi ei doar joacă un rol. Şi ei folosesc trucuri.

Dacă noi, bătrâni, devenim sinceri și direcți, oamenii spun că am devenit insolenți și neînțelegători pentru că nu mai reușim să ne înfrânam și să mai avem răbdare. Spun că ne gândim doar la noi. Dar la urma urmei nouă ne poate fi indiferent. Ne-am înfrânat suficient de mult și am fost suficient de mult pregătiți ca să mai putem avea răbdare. Ne-am purtat suficient de mult timp aşa cum s-au așteptat ceilalți de la noi. Acum nu mai avem nevoie de asta. Cu toate acestea, onestitatea este o cheștiune de alegere. Este ușor să fii inteligent și puternic atunci când ești sănătos și te simți bine. Dar atunci când simți că devii slab și că sănătatea nu mai ține cu tine, ești imediat gata să te supui. Lucrurile sunt clare. Atâtă timp cât suntem dispuși să mai îndurăm puțin, atunci au o părere bună despre noi. Atâtă timp cât suntem dispuși să ne mai jucăm rolul și să recurgem la trucuri vechi, putem conta pe amabilitate și ajutor, putem conta pe faptul că toți ceilalți își vor juca și ei rolul lor. Putem conta pe faptul că ne va fi puțin mai ușor. Dar când un om decide că aşa nu mai merge, atunci este sfârșitul. Bătrâni începători și insolenți nu merită mai mult decât cheștiunile cele mai importante.

Tuturor ne este frică de asta. Nimici nu știe exact ce este cel mai important. Este cel mai important să ți se servească mâncare caldă și ca o dată la șase luni să te vadă un medic? Este cel mai important să primești medicamente când ești bolnav? Este cel mai important să-ți dea să mănânci și să te șteargă la fund când nu poți să te mai dai jos din pat? Sau este cel mai important să te conecteze la perfuzii, să-ți pună scutec pe care ți-l schimbă de trei ori pe zi? Este cel mai important să te întoarcă de pe o parte pe alta ca să nu faci escară sau este cel mai important doar să stai întins și să te odihnești pentru că rânilor deschise nu sunt treaba lor? Nimici nu știe asta, dar tuturor ne este frică. De aceea continuăm să ne jucăm rolul, de aceea nu renunțăm la toate trucurile.

Mie până acum nu mi s-a întâmplat nimic cu adevărat grav și după câte văd și știu, nici ceilalți nu o duc râu. Cu toate acestea există zvonuri și povești. Multe zvonuri și povești de groază.

Am auzit că sora Angela este cunoscută ca fiind al doilea înger al morții. Dacă vreunul dintre cei îngrijiti este prea capricios sau pretențios, îi mărește doza de medicamente și așteaptă până se produce cedarea celui mai slab organ. Apoi o sună pe doctoriță. Dacă persoana îngrijită nu ia nici un medicament special, îi bagă aer în sânge sau îi inundă căile respiratorii cu apă. Îl lasă în pat până dimineață, apoi o sună pe doctoriță. Și aşa mai departe. Dacă aş fi auzit aşa ceva când eram încă afară, aş fi gesticulat că aşa ceva nu este adevărat. Aș fi spus că nu poate fi adevărat. Nu este posibil să se întâiple aşa ceva. Acum că sunt aici, în interior, e altceva. Aici trebuie oricum să fii prudent. Pentru că nu se știe nimic sută la sută. Prin urmare, am grija ce fac, am grija la ce mă uit, am grija ce vorbesc și cu cine.

Acum, când s-a întunecat complet și stau întins în pat, recunosc că și mie mi-e frică. Și sub patul meu sălășluiesc temeri, și sub scaunul meu se instalează și chiar și în dulapul meu stau agățate, ascunse printre haine. În timpul zilei nu le remarc. În timpul zilei uit de ele mai mult sau mai puțin pentru că stau ascunse. Dar când se lasă întunericul ies de peste tot. Nu-mi este frică de sfârșit și de moarte. Nu-mi este frică de ultimul moment. Îmi este frică că înainte de toate astea voi rămâne neputincios.

Mă tem că în cele din urmă voi fi aşa cum am fost la început: dependent de alții, doar că de data asta vor fi angajații lângă mine care sunt obișnuiați cu acest lucru, de aceea lor nu li se va părea nimic deosebit. Atâtă timp cât femeia de serviciu va mătura în liniște pe sub pat sau va goli coșul de gunoi, eu voi fi încă în viață. Atâtă timp cât administratorul va schimba becul sau garnitura, eu voi fi încă în viață. Atâtă timp cât Os va trece pe la ușa mea, eu voi fi încă în viață. Și atâtă timp cât îmi vor schimba scutecul și punga de perfuzie, eu voi fi încă în viață. Eu voi fi încă în viață, angajații nu vor vorbi cu mine, ci își vor face treaba în liniște, fiind convinși că în ultimele ore am nevoie de liniște și odihnă. Mă tem că îmi voi dori să strig cu voce tare: „Trăiesc!” Dar nu voi putea face asta.

Poate că după ușă vor vorbi surorile când vor veni să-mi schimbe punga de perfuzie și poate că Os se va întâlni după ușă cu administratorul cu care va schimba câteva vorbe. Poate că voi auzi din apartamentul vecin oameni vorbind. Dar acele cuvinte nu-mi vor fi adresate mie. Poate doar sora îmi va spune ceva la controlul de seară. Cel mai probabil îmi va lua pulsul cu degetele apăsându-mi pe vene, iar apoi va murmură: „Trăiește, încă trăiește”. Și în acel moment nu voi ști dacă crede că asta e bine sau rău. Probabil crede că este bine pentru mine și rău pentru cei care așteaptă afară un loc liber.

Dar nu vreau să mă gândesc la asta. Astfel de gânduri mă cuprind seara când stau întins în pat și în loc să adorm mă gândesc la toate cele. Sunt supărăt pe mine. Aș putea să-mi trezesc amintirile. Am foarte multe amintiri frumoase, multe amintiri care mi-ar putea insufla un nou curaj, dar eu mă lupt cu temerile! Apoi mai am și amintiri care nu sunt bune, dar pe care le-am suprimat în cea mai mare parte de-a lungul anilor și decenilor. În principal le-am eliminat și evacuat, ca pe urină și fecale. Sunt suficient de bătrân ca să-mi pot permite să-mi aduc aminte doar amintirile frumoase.

Mâine este o nouă zi. Când zorii zilei se vor ivi pe cer, pieptul meu se va umple de sentimente bune. Voi ști că mai am încă o zi. O voi trăi cu folos.

Хроника забвения

(отрывок)

Translated by Zhanna Perkovskaya
Contact: perkovskaja@gmail.com

Покуда есть еще желание играть,
не оставляя изъезженных уловок...

За окном совсем стемнело. Я встаю и иду в ванную. Снимаю штаны, сажусь на стульчик. Мочусь я медленно, и все-таки мой прибор еще худобедно работает. У других мужчин с этим уже бывают проблемы. Опять, как в давние подростковые времена, писсон заявляет о себе, только теперь ему не до удовольствий: на первом плане боль, которая, в конечном итоге, может предвещать и смерть. Встаю, спускаю воду. Мою руки, смотрюсь в зеркало. Поначалу мне кажется, что внешне я почти не изменился, потом все-таки приходится признать, что выгляжу я не ахти – стар, измочален. Да, я прошел изрядный путь, хотя свершилось все это в один миг. Восемьдесят лет – это много, слишком много для одного человека. Я сознаю это, но принять – не могу.

Совсем недавно, в свой день рождения, я все пытался восстановить в памяти, что я делал ровно сорок лет назад. Припоминал – уж не сказал ли я еще тогда, сорок лет назад, что последние два десятка лет промелькнули в мгновение ока, да, собственно, и все четыре тоже пронеслись, как вихрь, и так же пролетят последующие двадцать или сорок лет. Быть может, я уже тогда сказал себе: вот, еще двадцатник – и мне будет шестьдесят. Да, я состарюсь, и все же, если здоровье не подведет, мне останется еще какая-то часть пути. А вот через сорок лет мне стукнет восемьдесят. Если я к тому времени еще буду жив, то мне будет совершенно ясно, что большая часть жизни уже позади, и ждать больше нечего. Наверняка я сорок

лет назад подумал и об этом. И, конечно же, я полагал, что все это неимоверно далеко. Что ж, вот я и вступил в эту пору.

Не так-то все худо на самом деле. Силы еще есть, я почти обхожусь без посторонней помощи и даже строю кое-какие планы. К тому же в соседний бокс вселилась женщина, и мною это было замечено. Более того – женщина мне понравилась и я, похоже, даже испытал к ней какую-то тягу. Это хорошо. Чертовски приятное ощущение: значит, я еще жив. Еще охотник. Зверолов, так сказать. Престарелый, немощный. Но ведь тут каков ловец, таков и зверь.

Есть здесь и другие ловцы, но все как один стары и нерасторопны. Вряд ли кто может похвалиться остротой зрения, да и настырности бывалой уж нет. Но, как я уже сказал, не в лучшем состоянии и добыча. Так что соперников недооценивать нельзя. У каждого из них – свои уловки.

Уловки – это искусство, которым я за свою жизнь овладел неплохо. Вся наша жизнь сводится к уловкам: мы, как правило, лишь играем роли. Сызмальства меня учили все кому не лень, что можно, что нельзя. Учили родители, учили воспитатели и учителя, учили всюду, куда бы я ни попал и где бы ни пребывал. Меня научили, где, когда и как себя подобает вести, что, где и когда делать нельзя; а еще я усвоил, что самое главное – это то, о чем говорить не принято, но чужие люди, тем не менее, будут судить обо мне прежде всего исходя из этого. Научили меня и тому, чего можно ожидать от чужих людей и кто такие чужие. Мне и сейчас нет-нет да и покажется, что учить меня пытаются и по сей день, хотя дряхлого барбоса вряд ли чему уже научишь.

Пока правила были просты и их было немного, жилось легче. Парни не хнычут, девочки – паяньки и чистюли… Что ж, я все это усвоил и прекрасно ощущал себя многие годы спустя, став отменным лицедеем. Я играл на многих сценах сразу. Долгие годы и десятилетия.

Я жил в просторных квартирах, ездил на шикарных авто, шил себе костюмы на заказ, носил обувь ручной работы, обедал в дорогих ресторанах, ездил в экзотические страны. И все это – годами, десятилетиями.

Потом устал. Надоела мышиная возня. Захотелось элементарного покоя. И я сказал себе: хватит с меня этих восьмидесяти лет суety. Отныне я нуждаюсь лишь в самой малости. Столь мало мне теперь надо, что можно обойтись без личин и трюков, но вот чужие… это они мешают мне отказаться от всех уловок, снять все маски. Искренность, непосредственность людей смущает – и там, и здесь. Людям от них не по себе, хотя никто никогда не сознается в этом. Тоже всего лишь игра. Уловки.

Когда мы, старики, не кривим душой и не лукавим, нас упрекают в том, что мы ведем себя бессовестно и бесцеремонно. Ну что бы нам не за-

биться в уголок и не потерпеть еще немножко. Нельзя же думать только о себе... Здесь, пожалуй, все это уже несущественно. Слишком долго мы соглашались чуть потерпеть, сидя себе в уголочке. Слишком долго старались угодить другим. Теперь такой необходимости нет. И все же путь к прямоте не так уж и прям. Хорошо быть разумным и сильным, когда ты бодр и здоров. А почувствуешь, что хиреешь, что здоровье уже не то, – и сразу сдаешься. Все ясно, как божий день. Пока мы готовы еще чуть-чуть потерпеть, мы на хорошем счету. Пока готовы вести игру, прибегая к привычным уловкам, нам полагается и почтительность, и забота, мы вправе рассчитывать на то, что и другие поддержат эту игру. Надеяться на некоторое облегчение своей участи. Но стоит дать понять, что всем этим ты уже сыт по горло, – и лавочку прикроют. Беспардонным едким старикам выделят лишь самое необходимое, и не более того.

Это страшит нас всех. Как знать, что это за штука – самое необходимое? Ежедневные горячие обеды и медосмотр раз в полгода? Захворать и получить лекарство? Чтобы тебя кормили с ложечки и подтирали тебе задницу, если ты уже не встаешь? Или чтобы тебе ставили капельницы и трижды в день переоблачали твою попу в чистый подгузник? Чтобы тебя ворочали с боку на бок, борясь с пролежнями? Или, быть может, самое необходимое – это значит: лежи и отдыхай, а твои язвы всем по барабану? Этого никто из нас не знает, но боимся этого мы все. Потому-то и продолжаем играть в опостылевшие игры, не оставляя своих пошлых приемчиков.

До сей поры со мной ничего ужасного тут не случалось, да и другим постояльцам, насколько я могу судить, живется неплохо. Но доходили до меня и кое-какие странные слухи. Масса жутких историй, передаваемых из уст в уста.

Слышал я, будто бы наша медсестра Ангела – все равно что ангел смерти. Если кто-то из ее подопечных начинает выкаблучиваться, она закармливает пациента лекарствами, покуда не откажет его самый уязвимый орган. И потом зовет врача. А если кто лекарств не принимает, то таким она вкачивает воздух в вену или вливает воду в дыхательные пути и уходит, а утром опять-таки вызывает врача. И все в том же духе. Случись мне услышать нечто подобное до того, как я попал сюда, я бы просто отмахнулся – мол, врачи. Сказал бы, что такого просто не может быть. Это же немыслимо!

Теперь, когда я здесь, все выглядит совсем иначе. Надо быть начеку. Потому что никогда не знаешь. И вот я все время контролирую свои поступки, думаю, как на кого посмотреть, кому что сказать. Сейчас, когда уже совсем стемнело, и я лежу в постели, я себе не лгу – мне тоже страш-

но. Призраки таятся и под моей кроватью, они кукосят и под моим столом, висят и в моем шкафу, запрятавшись в одежду. Днем я их не замечаю. Днем я о них вроде как забываю, и они присмиревают. Но спускаются сумерки – и они тут как тут. Я не боюсь кончины, смерти. Страшит не смертный час – страшно стать колодой, еще не умерев.

Я боюсь в конце концов вновь превратиться в то, чем я был изначально: опять полностью зависеть от других, с той разницей, что теперь меня будет окружать привычный ко всему персонал, для которого все это будет заурядным ходом событий. Санитарка будет тереть в палате пол, выносить мусор, а я буду еще жив. Электрик снимет плафон, вкрутит лампочку, а я все еще буду жив. Ос пройдет мимо моей двери, а я буду еще живой. И когда мне поставят очередную капельницу или сменят инфузионный пакет, я тоже буду еще жив. Я буду еще жив, но никто со мной не заговорит, просто все будут делать свою работу, полагая, что в последние минуты жизни мне ничего не нужно, кроме отдохновения и покоя. Я боюсь того, что мне захочется заорать: Я жив! – но сделать этого я уже не смогу.

Быть может, за дверью будут болтать меж собой медсестры, а потом войдут и сделают мне новое вливание, или Ос в коридоре у моей двери встретит электрика и перемолвится с ним парой слов. Быть может, до меня донесется разговор из соседнего бокса. Но все эти слова будут обращены не ко мне. И лишь дежурная медсестра в свой вечерний обход, быть может, скажет мне хоть что-нибудь. Скорее всего, она приложит к моему запястью подушечки среднего и указательного пальцев и пробормочет: надо же, еще живой. А я и не разберу, хорошо это в ее понимании или плохо. Наверное, она посчитает, что это хорошо для меня и плохо для тех, кто там, снаружи, дожидается свободного места.

Но мне не хочется думать об этом. Такие мысли чаще всего обрушаются на меня вечерами, когда я лежу в постели, и мне не спится, потому что одолевают думы. Тогда я сам на себя злюсь. Ведь можно думать о хорошем. Мне есть что вспомнить, я мог бы воспрянуть духом – и вместо этого пасую тут перед призраками! Потом наваливаются и воспоминания, не самые приятные, те, которые я давил в себе годами и десятилетиями. В общем и целом мне удалось истогнать их из себя, словно кал или мочу. Я достаточно стар, и могу позволить себе вспоминать лишь то, о чем вспоминать приятно.

Завтра будет новый день. Когда на востоке займется заря, грудь мою переполнит радость. Я буду знать – мне предстоит еще один день. Я прошлю его с толком.

Hronika zaboravljanja

(ODLOMAK)

Translated by Jelena Simić
Contact: jelenasimic26@gmail.com

DOK SI SPREMAN JOŠ MALO DA GLUMIŠ I KORISTIŠ STARE TRIKOVE

Napolju se potpuno smrklo. Ustajem i odlazim u kupatilo. Skidam pantalone i sedam na šolju. Mokraća otiće polako, ali za sada nemam poteškoća. Drugi muškarci u mojim godinama imaju dosta problema sa svojom alatkom. Baš kao i u tinejdžerskim godinama, opet se sve vrti oko njega, samo što se sada ne radi o užitku, već o bolesti, a na kraju u dosta slučajeva i o smrti. Ustajem i puštam vodu. Dok perem ruke, gledam se u ogledalu. Isprva imam osećaj da se nisam dosta promenio, ali ubrzo moram da priznam da izgledam staro i umorno. Za mnom je dug put, iako je brzo prošlo. Osamdeset godina je dugo, skoro predugo doba za jednog čoveka. Znam to, iako neću da priznam sebi. Pre neki dan, kad mi je bio rođendan, pokušao sam da se setim gde sam bio na taj dan pre četrdeset godina. Pokušao sam da se setim da li sam pre četrdeset godina rekao da je poslednjih dvadeset godina proletelo dok si trepnuo, zapravo svih četrdeset je proletelo beskrajno brzo, a tako će proći i sledećih dvadeset i sledećih četrdeset godina. Pokušao sam da se setim da li sam tada rekao sebi da ću kroz dvadeset godina imati šezdeset. Biću star, ali ako budem koliko- toliko zdrav, preda mnom će biti još jedan deo puta. Kroz četrdeset godina, imaću osamdeset. Ako još budem živ, znaću da je najveći deo puta iza mene i da ne smem da očekujem još mnogo. Ubeđen sam da sam pre četrdeset godina pomislio na to. I ubedjen sam da mi se sve zajedno tada činilo nezamislivo daleko. Najzad sam tu.

Ovde i nije tako loše. Još uvek sam u snazi, još uvek mi nije potrebno mnogo pomoći i još uvek imam planove. Pored toga, u susedni stan se uselila žena i

primetio sam žensko. Štaviše! Sviđa mi se i na neki način sam je poželeo. To je dobro. To je prokletno dobar osećaj koji mi potvrđuje da sam još uvek živ. Još sam lovac. Zašto da ne, slobodno mogu da kažem lovac. Stari i oronuli lovac, ali takav je i plen.

Tu su još i drugi lovci, ali su svi redom oronuli i tromi. Ne verujem da još neki ima izoštren vid, isto kao što ne verujem da još neki poseduje dovoljno trajnosti. Ali kao što sam rekao: takav je i plen. Zato ih ne potcenjujem. Svako ima svoje trikove.

U životu sam naučio dosta trikova. Zapravo, život je sastavljen iz beskonačnog niza trikova i uglavnom i važi samo za igranje. Od malih nogu su me učili šta je dobro, a šta nije. Učili su me roditelji, učile su me vaspitačice i učiteljice, učili su me svuda gde sam došao i gde sam bio, pa čak i tamo gde sam samo malo zastao. Naučili su me šta, kada i kako sme da se radi, a šta, kada i kako ne sme. Naučili su me da je najvažnije ono između o čemu se ne priča i da će me drugi ocenjivati i suditi mi uglavnom po tome. Naučili su me ko su sve drugi i šta mogu da očekujem od njih. Zapravo, ne mogu da se otarasim osećaja da bi čak i danas voleli da me uče, iako svi znaju da je starog psa teško bilo šta naučiti.

Lakše je bilo dok su pravila bila jednostavna i dok ih je bilo manje. *Dečaci ne plaču, devojčice se uvek lepo ponašaju i paze da ne isflekaju haljinu.* Uprkos tome sam se dobro snašao i kasnije i s godinama postao vrhunski glumac. Igrao sam na brojnim pozornicama, često i istovremeno. Godinama i godinama, decenijama i decenijama.

Živeo sam u velikim stanovima i vozio se u skupim automobilima, nosio sam po meri šivena odela i ručno izrađene cipele, jeo sam u skupim restoranima i odlazio na putovanja u egzotične krajeve. Godinama i godinama, decenijama i decenijama.

Onda sam se umorio. Dosta mi je bilo sveg sranja. Hteo sam samo još svoj mir. Rekao sam sebi da je osamdeset godina bilo dovoljno. Od tada pa nadalje potrebno mi je samo još malo. Treba mi tako malo da bih najverovatnije smogao snage i bez trikova i maski, ali zbog drugih... zbog drugih ne mogu da se odrekнем svih trikova, zbog drugih ne mogu da skinem sve maske. Otvorenost i neposrednost zbunjuju ljudе, kako ovde, tako i napolju. U stvarnosti im se otvorenost i neposrednost ne dopadaju, iako govore sasvim suprotno. I oni, takođe, samo glume. I oni, takođe, koriste trikove.

Ako postanemo otvoreni i neposredni starci, kažu da smo postali bezobrazni i neuviđavni jer više ne umemo da se suzdržimo i još malo istrpimo. Kažu da mislimo samo na sebe. Na kraju krajeva, svejedno je. Dovoljno dugo smo se suzdržavali i dovoljno dugo smo bili spremni da još malo trpimo. Sada to više ne treba da činimo. Mada je otvorenost stvar odluke. Lako je biti pametan i snažan kad si zdrav i dobro se osećaš. Kad osetiš da postaješ slab i da te ni zdravlje

više ne služi, brzo si spreman da se pokoriš. Stvari su jasne. Sve dok smo spremni još malo da istrpimo, na dobrom smo glasu. Dok smo spremni da još malo glumimo i koristimo stare trikove, možemo da računamo na ljubaznost i predusretljivost, možemo da računamo da će i svi ostali da se igraju. Možemo da računamo da će nam biti malo lakše. Kad čovek, pak, jednom odluči da tako više ne ide, onda je kraj. Zajedljivi i bezobrazni starci ne zasluzuju ništa više od najnužnijeg.

Toga se svi bojimo. Niko ne zna tačno šta je to što je najnužnije. Je l' najnužnije da ti služe toplu hranu i da te svakih šest meseci pregleda doktor? Je l' najnužnije da dobiše lekove kad si bolestan? Je l' najnužnije da te hrane i brišu ti zadnjicu kad ne možeš da ustančeš iz kreveta? Ili je najnužnije da te priključe na infuziju i oko zadnjice ti provuku pelenu koju tri puta dnevno menjaju? Je l' najnužnije da te okreću s levog na desni bok i nazad da ne bi dobio ranu od ležanja ili je najnužnije samo to da ležiš i odmaraš, a otvorene rane nisu njihova stvar? To niko ne zna, a svi se bojimo. Zato i dalje glumimo, zato se ne odričemo svih trikova. Meni se do sada nije desilo ništa stvarno loše, a koliko vidim i znam, ni drugima se ne dešava loše. Mada postoje glasine i priče. Dosta glasina i strašne priče.

Čuo sam da je sestra Angela drugi anđeo smrti. Ako je neki od štićenika previše dosadan ili zahtevan, poveća dozu lekova i sačeka da otkaže najslabiji organ. Zatim pozove doktorku. Ako takav štićenik ne uzima nikakve posebne lekove, pusti mu vazduh u venu ili mu zalije vodom disajne puteve. Ostavi ga u krevetu do jutra, a onda pozove doktorku. I tako dalje i tako dalje. Ako bih tako nešto čuo dok sam bio napolju, odmahnuo bih rukom da nije istina. Rekao bih da ne može da bude istina. Nemoguće da se tako nešto dešava. Sada, kad sam unutra, drugačije je. Unutra je svakako potrebna opreznost. Jer se ništa ne zna stopostoteno. Zato pazim šta radim, pazim gde gledam, šta pričam i sa kim.

Sad kad se sasvim smrklo i ležim u krevetu, priznajem da je i mene strah. I ispod mog kreveta leže strahovi i ispod moje stolice kleče i u mom ormaru vise skriveni među stvarima. U toku dana ih ne primetim. U toku dana manje- više zaboravim na njih i strahovi se pritaje. Kad se smrkne, izlaze sa svih strana. Nije me strah kraja i smrti. Ne bojim se poslednjeg trenutka. Bojim se da pre toga ne postanem jadan.

Bojim se da će na kraju biti takav kao što sam bio na početku: zavisan od drugih, samo što će ovog puta pored mene biti radnici koji su naviknuti na to i zato im se neće činiti ništa posebno. Dok čistačica čutke bude čistila ispod kreveta ili praznila kantu za smeće, ja će još uvek biti živ. Dok domar bude menjao sijalicu ili zaptivku, ja će još uvek biti živ. Dok Os bude koračao pored mojih vrata, ja će još uvek biti živ. I kad mi budu menjali pelenu ili kesu za infuziju, ja će još uvek biti živ. Još uvek će biti živ, a službenici sa mnom neće razgovarati,

već će u tišini završavati svoj posao, ubedeni da mi je u poslednjim satima potreban mir i odmor. Plašim se da će želeti na sav glas da drekнем: Živ sam! a da to neću moći. Možda će ispred vrata razgovarati sestre kad budu došle da mi zamene kesu za infuziju, možda će Os ispred vrata sresti domara i progovoriti sa njim koju reč. Možda će iz susednog stana čuti pričljive ljude. Iako te reči neće biti namenjene meni. Jedino će mi možda sestra tokom večernjeg prebrojavanja nešto reći. Najverovatnije će mi na venu prisloniti jagodice kažiprsta i srednjeg prsta, a onda progundati: Živ, još uvek živ. I tada neću znati je li to dobro ili loše. Verovatno misli da je to dobro za mene i loše za one koji napolju čekaju slobodno mesto.

Ali neću razmišljati o tome. Takve misli se nadviju nade mnom uveče, kad ležim u krevetu i umesto da spavam, razmišljam o svemu i svačemu. Ljut sam na samog sebe. Mogao bih da probudim sećanja. Imam mnogo lepih sećanja, mnogo takvih koja bi mogla da mi uliju novu snagu, a ja se mučim strahovima! Imam i sećanja koja nisu dobra, ali s godinama i decenijama sam ih uglavnom potisnuo. Uglavnom sam ih izdvojio i izbacio iz sebe kao izmet. Dovoljno sam star da sebi priuštим samo dobra sećanja.

Sutra je novi dan. Kad počne da sviće na istoku, grudi će mi biti preplavljeni dobrim osećajima. Znaću da imam još jedan dan. Dobro će ga iskoristiti.

Crónica del olvido

(FRAGMENTO)

Translated by María Florencia Ferre
Contact: mariafferre@gmail.com

SIEMPRE Y CUANDO ESTÉS DISPUESTO A SEGUIR CON EL TEATRO Y ECHAR MANO DE VIEJOS TRUCOS

Afuera ha terminado de oscurecer. Me levanto y voy al baño. Me bajo los pantalones y me siento en el inodoro. El orín fluye despacio, pero por ahora no tengo dificultades. Otros hombres de mi edad tienen muchos problemas con su pija. Como en los años de la adolescencia, de nuevo todo gira a su alrededor, pero ahora no tiene que ver con el placer, sino con el dolor y finalmente en muchos casos con la muerte. Me pongo de pie y tiro la cadena. Mientras me lavo las manos me miro en el espejo. Al principio tengo la impresión de que no he cambiado demasiado; después de un tiempo tengo que admitir que me veo viejo y cansado. Atrás de mí hay un largo camino, aunque pasó rápido. Ochenta años, casi demasiado tiempo para un ser humano. Lo sé, pero no quiero admitirlo.

Hace días, en mi cumpleaños, intentaba acordarme adónde había estado ese día cuarenta años atrás. Intentaba acordarme si cuarenta años atrás me había dicho que los últimos veinte años habían pasado en un abrir y cerrar de ojos; todos, los cuarenta habían pasado increíblemente rápido, y así pasarían los siguientes veinte y los siguientes cuarenta años. Intentaba acordarme si entonces me había dicho que en veinte años tendría sesenta. Sería viejo, pero en tanto y en cuanto estuviera sano, aún tendría ante mí una parte del camino. En cuarenta años tendría ochenta. Si estaba vivo, sabría que había dejado atrás la mayor parte del camino y que no tendría que esperar mucho más. Estoy convencido de que hace cuarenta años pensé eso. Y estoy convencido de que en ese entonces todo me parecía inimaginablemente lejano. Finalmente estoy *aquí*.

Aquí no se está tan mal. Todavía tengo fuerzas, todavía no necesito demasiada ayuda y todavía tengo proyectos. Además al departamento de al lado se mudó una *mujer* y no me resultó indiferente. ¡Es más! La mujer me gusta y de alguna manera la deseo. Eso es bueno. Es una sensación de puta madre, que me confirma que estoy vivo. Aún soy cazador. Bueno sí, podría decirse que soy un cazador. Un viejo y cansino cazador, pero así también es la presa.

Aquí hay también otros cazadores, y todos son lentos y cansinos. No creo que ninguno pueda aguzar la vista como no creo que ninguno se pueda permitir la suficiente perseverancia. Pero como dije: así también es la presa. Así que no los subestimo. Cada uno tiene sus trucos.

En la vida he aprendido muchos trucos. A decir verdad la vida está hecha de innumerables tipos de trucos y en general se trata sólo de un juego. Desde chico me enseñaban qué está bien y qué no. Me enseñaban mis padres, me enseñaban mis maestras y profesoras, me enseñaban dondequiera que fuera y donde estuviera y hasta donde estuve poco tiempo. Me enseñaron qué hay que hacer, cuándo y cómo, y qué no hay que hacer, cuándo y cómo no; me enseñaron que lo más importante es lo que está en medio, de lo que no se habla, y que los demás me van a valorar y juzgar principalmente por eso. Me enseñaron quiénes son los demás y qué puedo esperar de ellos. A decir verdad no puedo escapar a la sensación de que hasta hoy querrán seguir enseñándome, pero sin embargo todos saben que es difícil enseñarle a un perro viejo.

Era más fácil cuando las reglas eran simples y había pocas. *Los chicos no lloran, las chicas se portan bien y cuidan de no arrugarse la ropa*. A pesar de eso, más tarde me las arreglé bastante bien y con los años me volví un actor sublime. Actué en muchos escenarios, a menudo en varios a la vez. Año tras año, década tras década.

Vivía en grandes departamentos y conducía automóviles caros, vestía trajes confeccionados a medida y zapatos hechos a mano, almorzaba en restaurantes caros y hacía viajes a lugares exóticos. Año tras año, década tras década.

Después me cansé. Tenía suficiente de toda esa mierda de excesos. Quería solamente mi propia tranquilidad. Me dije que ochenta años eran suficiente. De aquí en adelante necesito apenas un poco. Necesito tan poco que lo más probable es que me las arregle sin trucos ni máscaras, pero por causa de otros... por causa de otros no puedo dejar todos los trucos, por causa de otros no puedo quitarme todas las máscaras. Lo abierto y lo directo confunden a la gente, tanto aquí como afuera. En verdad lo abierto y lo directo no les gusta, aunque digan justamente lo contrario. También ellos sólo actúan. También ellos usan trucos.

Si los viejos nos volvemos abiertos y directos, dicen que somos unos desvergonzados y unos desconsiderados, porque no podemos controlarnos y tener un poco más de paciencia. Dicen que pensamos sólo en nosotros mismos. Pero

aquí finalmente puede darnos lo mismo. Ya nos controlamos mucho tiempo y mucho tiempo estuvimos dispuestos a tener un poco más de paciencia. Ya nos comportamos durante suficiente tiempo según se esperaba de nosotros. Ahora ya no es necesario. Sin embargo, ser abierto es cuestión de decisión. Puede querer decir ser inteligente y fuerte, cuando estás sano y te sientes bien. Pero cuando empiezas a sentir que te vuelves débil y la salud ya no acompaña, rápidamente estás dispuesto a obedecer. Las cosas son claras. En tanto y en cuanto estemos dispuestos a tener un poco más de paciencia, tienen una buena opinión de nosotros. En tanto estemos dispuestos a seguir con el teatro y a usar viejos trucos, podemos contar con la amabilidad y complacencia, podemos contar con que todos los demás también sigan con el teatro. Podemos contar con que nos resulte un poco más fácil. Cuando uno por fin toma la decisión de que no va más, es el fin. Los viejos molestos y desvergonzados no obtienen más que lo indispensable.

Y eso nos da miedo. Nadie sabe con exactitud qué es lo indispensable. ¿Es indispensable que te sirvan comida caliente y que cada seis meses te vea el médico? ¿Es indispensable que tengas tus medicamentos cuando estás enfermo? ¿Es indispensable que te alimenten y te limpien el culo cuando no puedes salir de la cama? ¿O es indispensable que te pongan un suero y te pongan un pañal por el culo y te lo cambien tres veces al día? ¿Es indispensable que te den vuelta de izquierda a derecha y viceversa, para que no tengas escaras, o es sólo indispensable que te acuestes y descances, y las heridas abiertas no son asunto de ellos? Eso no lo sabe nadie, pero todos lo tememos. Por eso seguimos actuando, por eso no abandonamos todos los trucos.

Hasta ahora no me ocurrió nada verdaderamente grave, y hasta donde veo y sé, a los demás tampoco. Pero hay rumores e historias. Muchos rumores e historias que dan miedo.

Oí que la enfermera Angela es un ángel de la muerte. Si alguno de los pacientes es demasiado molesto o exigente, aumenta la dosis de medicamentos y espera a que falle el órgano más débil. Después llama a la médica. Si el tal paciente no se toma tales medicamentos específicos, le pasa aire por las venas o le manda agua por los conductos respiratorios. Lo deja en cama hasta el otro día, después llama a la médica. Y así siguiendo. Si cuando estaba fuera de aquí hubiera escuchado algo semejante, apenas con un gesto habría mostrado que no lo creo. Habría dicho que no puede ser verdad. No es posible que ocurra semejante cosa. Ahora que estoy adentro, es diferente. Adentro es necesario tener cuidado de todos modos. Porque nada se sabe cien por ciento. Así que tengo cuidado con lo que hago, tengo cuidado de adónde miro, qué digo y con quién.

Ahora que ha terminado de oscurecer y estoy tendido en la cama, admito que a mí también me da miedo. También bajo mi cama duermen los miedos,

también bajo mi silla se acurrucan y también en mi armario cuelgan escondidos entre la ropa. De día no los noto. De día más o menos los olvido y los miedos se agazapan. Pero cuando oscurece, se arrastran por todos lados. No tengo miedo del final y de la muerte. No le temo al último instante. Temo estar ante él desamparado.

Temo ser al final el que era al principio: dependiente de otros, sólo que esta vez estarán junto a mí empleados acostumbrados a esto, así que no les parecerá nada especial. Mientras la persona de la limpieza barra bajo la cama en silencio o vacíe el tacho de basura, sigo vivo. Mientras el ordenanza cambie el foco de luz o el burlete, sigo vivo. Mientras Os pase junto a mi puerta, sigo vivo. Sigo vivo, pero los empleados no hablarán conmigo, simplemente harán su trabajo en silencio, convencidos de que necesito en las últimas horas paz y descanso. Me temo que voy a querer gritar de viva voz: ¡Estoy vivo! Pero no voy a poder.

Quizá las enfermeras conversen ante la puerta, cuando vengan a cambiarme el suero, y quizás Os encuentre ante la puerta al ordenanza y cambie con él algunas palabras. Quizá escuche hablar a otros en el departamento de al lado. Pero esas palabras no estarán dirigidas a mí. Sólo la enfermera me dirá alguna cosa en la ronda vespertina. Lo más probable es que me apoye índice y mayor en la vena y después murmuré: vivo, sigue vivo. Y entonces no voy a saber si piensa que eso es bueno o es malo. Probablemente piense que es bueno para mí y malo para los que afuera esperan una vacante.

Pero no quiero pensar en eso. Esos pensamientos se ciernen sobre mí por la noche, cuando estoy en la cama y en lugar de dormirme, pienso cualquier cosa. Estoy enojado conmigo mismo. Podría desempolvar los recuerdos. Tengo muchos bellos recuerdos, muchos de esos que me podrían infundir renovado coraje, ¡y yo me enfrasco en los miedos! Luego tengo también recuerdos que no son buenos, pero en años y décadas en general los he arrumbado.

En general los he echado a la cloaca como a excrementos. Soy tan viejo que puedo darme el lujo de tener sólo buenos recuerdos. Mañana es un nuevo día. Cuando al este empiece a clarear, se me llenará el pecho de ternura. Sabré que aún tengo otro día. Voy a aprovecharlo bien.

List of Translators

STÉPHANE BALDECK (France)

Baldeck studied Philosophy, Literature and History in Paris before passing an exam to teach Philosophy in secondary schools in France. Of Slovenian origin, he started translating Slovenian literature into French in 2011, focusing first on the seminal Slovenian author Ivan Cankar. He has translated Cankar's short stories, as well as the famous play *Hlapci* (*Les valets*) and the short novel *Hlapec Jernej in njegova pravica* (*Le valet Jernej et son droit*). He is also interested in children's

literature and has translated classic works such as Fran Milčinski-Ježek's *Zvezdica Zaspanka* (*Dormette la petite étoile*), and Svetlana Makarović's *Škrat Kuzma dobi nagrado* (*Le lutin Tignon et sa récompense*) and *Medena pravljica* (*Histoire de miel*). In the last two years, he has mostly translated contemporary novels, such as Dušan Šarotar's *Biljard v Dobrayu* (*Billard à Dobray*) and Goran Vojnović's *Čefurji raus!* (*Les čefurs dehors!*).

Contact: stephane_baldeck73@yahoo.com

ELIŠKA BERNARDOVÁ (Czech Republic)

Born in 1990 in Prague, the Czech Republic, she graduated in Slovenian Language and Czech Philology at the Charles University in Prague. In her BA thesis she researched minimalism in short stories by Polona Glavan and produced the commented translation of selected stories from the book *Gverilci*. She actively collaborates

with the Slovenian Embassy in the Czech Republic and participates at literary events with such Slovenian writers as Andrej E. Skubic, Boris Pahor, Peter Rezman and Glorjana Veber. She has also brought the documentary movie *Fabiani: Plečnik* and František Čáp's movies to Czech audiences by translating the subtitles.

Contact: e.bernardova@gmail.com

BOŽIDAR BREZINŠČAK BAGOLA (Croatia)

Božidar Brezinščak Bagola was born in 1947 in Vrbišnica, in the district of Hum na Sutli, Republic of Croatia. He is a professor, poet, writer of prose fiction, an essayist and a translator. He attended high school in Zagreb, and the Faculties of Theology in Ljubljana, Zagreb, and Munich, as well as the Faculties of Philosophy in Munich and Belgrade. He has translated many significant texts from Slovenian and German. His literary work is in many ways determined by his bilingualism, or even trilingualism. He has capi-

talized on the communication gap between Slovenian and Croatian, using it as a poetic source for obsessive pursuit of self-consciousness. Bagola analyses subjective gnoseology with its ultimate consequence being a perpetual, closed process of searching for one's own personality and existential nausea as a result of that process. Bagola has managed to build an entirely new autonomous poetics in the field of contemporary Croatian literature.

Contact:

bozidar.brezinscak.bagola@kr.t-com.hr

AHMED BURIĆ (Bosnia and Herzegovina)

Ahmed Burić, born in 1967 in Sarajevo, studied at the Faculty for Political Sciences, majoring in Journalism. He is a poet, translator, literary critic, editor, screenplay writer and journalist. His works have been translated into English, French, Czech and Slovenian. He himself translates from Slovenian into Bosnian. In addition to numerous translations for news-

papers, magazines and events he has published *Oprosti poezijo* by Esad Babačić (Obzor Međugorje, 1999) and *Čefuri napolje* by Goran Vojović (VBZ Sarajevo, 2009). His most important works as an author include the poetry books *Bog tranzicije* (2004), *Posljednje suze nafte i krvi* (2010) and *Maternji jezik* (2013).

Contact: ahmedburic@gmail.com

MARÍA FLORENCIA FERRE (Argentina)

Born in 1965 in La Plata, Argentina, she is a trained educator and primary school teacher. She studied Linguistics and Literature at the National University of La Plata and Buenos Aires. For quite a few years, she has been engaged in the editing and translating of sociological, humanistic, and literary texts. As a poet, she has pub-

lished *El río* (1997) and *Poems 2000-2010* (in print). She translates from English, French, and Slovenian. She has translated works of various Slovenian authors into Spanish, among them Aleš Šteger, Dane Zajc, Edvard Kocbek, Alojz Ihan, Suzana Tratnik, Mojca Kumerdej, Miha Mazzini, Jani Virk and Dušan Jovanović.

Contact: mariafferre@yahoo.com

ALINA IRIMIA (Romania)

Alina Irimia was born in 1981 in Tecuci, Romania. She studied Croatian, French and Slovenian at the Faculty of Foreign Languages and Literatures, University of Bucharest. She works as a freelance translator and interpreter and she is a member of APIT – Romanian Professional Association

of Interpreters and Translators. She translates legal, medical, technical, financial and literary texts. She translated into Romanian the Slovenian documentary film *Ivo Daneu* for The Slovenian Documentary Film Festival, organized in 2012 in Bucharest.

Contact: alina.irimia@gmail.com

MIRTA JURILJ (Croatia)

Born in 1982 in Zagreb, Croatia. She graduated in English Philology and South Slavic Philology (Slovenian/Macedonian) at the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb. She has worked as a freelance translator, educator and cultural worker since 2007, and was also a performance artist and musician. She translates from and into Croatian, English and Slovenian, and from Macedonian and German. During the last couple

of years, she has specialised in literary and art translations and has collaborated with numerous cultural institutions in Croatia and abroad. Apart from literature (prose and drama), her translation interests include art history (contemporary art, performance art), performing arts, cultural studies, and interdisciplinary projects that combine practice and theory. She is a member of the Croatian Literary Translators Association.

Contact: jurilmirta@gmail.com

LAIMA MASYTÉ (Lithuania)

Born in 1975 in Ukraine, Laima Masytė studied Bulgarian and Slovenian at Vilnius University (1994–2000), where she also worked as a teaching assistant at the Department for Slavic Languages. Since 1998 she has been publishing translations from South Slavic languages in various Lithuanian periodicals, poetry almanacs and books.

She became a member of the Lithuanian Association of Literary Translators in 2010. In 2009 she translated an anthology of contemporary Slovenian short fiction. In 2014 she translated the famous Slovenian novel *Alamut* by Vladimir Bartol. She lives and works as a freelancer in Vilnius.

Contact: masytel@yahoo.com

ZHANNA PERKOVSKAYA (Russian Federation)

Born in 1961 in Novosibirsk, USSR, Zhanna Perkovskaya graduated from the Lomonosov Moscow State University (Linguistics, Slavic and Slovenian Language). Since 1985 she has been working as a guide, then as a teacher of Russian language and literature. She had been employed at the Embassy of the Republic of Slovenia in Moscow, where from 1996 till 2015 she was in charge of official correspondence, translating and interpreting. She now focuses on the transla-

tion of Slovenian literature and participates in readings and presentations of Slovenian creativity in Russia, such as the Slavic poetry festival in Tver, which is supported by the Ministry of Culture of Russia and the government of the Tver region. Her translations are mainly published in the Russian magazine *Inostrannaya Literatura* (Foreign Literature). In 2015 she was awarded the Inolittle literary prize for her translation of Brane Mozetič's poetry.

Contact: perkovskaja@gmail.com

PATRIZIA RAVEGGI (Italy)

Born in Siena, as a Ministry of Foreign Affairs envoy, from 2004 to 2008, she was Director of the Italian Cultural Institute, Cultural Counsellor to the Italian Embassy in New Delhi and Coordinator for Cultural Affairs for India, Singapore and Jakarta; immediately afterwards, she was sent to cover a similar position in Egypt (Cultural Affairs Coordination in Egypt, which entailed overseeing Italian cultural Institutes in Tripoli, Damascus, Algiers, Morocco, Tunis, Israel, Addis Abeba, Nairobi, Pretoria). Before that, she directed the Italian Cultural Institutes of Teheran, Nairobi, Singapore and Zagreb. In Rome, the Italian Ministry

of Foreign Affairs sent her on a project related to linguistic and cultural minorities in Italy meant to provide elements of information and evaluation for possible adoption of measures to benefit the Slovenian and Croatian minorities. Lately, she has been endeavouring to promote Slovenian literature in Italy, by way of translating Slovenian writers into Italian, as she did in the 1980s (publishing Cyril Kosmač and Fran Levstik, to mention the leading names). Her main fields of interest are the arts and contemporary literature, and the cult of beauty. Many of her creative and critical writings focus on these and other subjects.

Contact: patrizia.raveggi@gmail.com

JELENA SIMIĆ (Serbia)

Born in 1992 in Požarevac, Serbia. She is studying General Linguistics, with Slovenian and Italian, at the Faculty of Philology, University of Belgrade. She is a member of the Sava Organization of Slovenian people in Belgrade. She has translated *Žepna slovenština* (*Pocket Slovenian*), many chapters of books for literary evenings with Slovenian writers such as Feri Lainšček, Milan Vincetič, and Štefan Kardoš. Also, she is working for the Slovenian magazines *Bilten* and *Slovenika*.

As a translator, she was a part of the International Holocaust Remembrance Day in Maribor, Slovenia. During the World Days of Slovenian Language, she worked as a teacher of Slovenian at mini courses at the Faculty of Philology, University of Belgrade. She was awarded a scholarship to attend the Seminar of Slovenian Language, Literature and Culture, University of Ljubljana, Faculty of Arts and a scholarship to study at the Faculty of Humanities at the University of Primorska.

Contact: jelenasimic26@gmail.com

EVA ŠPRAGER (Slovenia/Bulgaria)

Born in 1972 in Jesenice, Slovenia, she studied Slovenian Language and Literature at the Faculty of Arts in Ljubljana. She is working for the Center for Slovenian as a second/foreign language as a teacher of Slovenian in Sofia, Bulgaria. Since 2002 she has been working as a court interpreter

for Bulgarian. Her first translation of literary work was the collection of short stories by Bulgarian classic author Jordan Radichkov, published in 2006. She translates contemporary poetry, prose and drama from Slovenian and Bulgarian.

Contact: eva_sprager@yahoo.com

SABINA TRŽAN (Italy)

Sabina Tržan has been living in Italy since 1984. She studied French Literature at the University of Florence. Until 2012 she worked for Nikita, a press for Eastern European literature. At the moment she is a freelance translator and collaborator at Società Dantesca Italiana from Florence. Her published translations are *Smrt slovenske primadone* (*Morte di una primadonna slovena*, Zandonai 2007, translated together with Simonetta Calaon) by

Brina Svit, *Nedotakljivi* (*La storia di Lutvija e del chiodo arroventato*, Barbès 2009) by Feri Lainšček, *Telesni čuvaj* (*Mi chiamavano il cane*, Nikita Editore 2011) by Miha Mazzini, and *Spremeni me* (*Cambiami*, Atmosphere Libri 2014) by Andrej Blatnik. The translation of short stories *Saj razumeš? (Mi capisci?)* by Andrej Blatnik is ready to come out for Atmosphere Libri this year.

Contact: sabinat@libero.it

SEBASTIAN WALCHER (Austria)

Born in 1981 in Graz, Sebastian Walcher studied Slavic Studies and Conference Interpreting in Graz and Ljubljana. He has translated literary and technical texts from the areas of culture, linguistics, civil engineering, pharmacy and others. He also works as an interpreter for German and Slovenian and as a moderator at mono-

and multilingual events. He has translated works by such authors as Svetlana Makarović, Berta Boetu, Stanka Hrastelj, Andrej E. Skubic, Peter Svetina, Dušan Šarotar, Marko Sosić, Andrej Blatnik, Matej Bogataj, Nino Flisar, Lidija Gačnik Gombač, Marko Samec and others.

Contact: sebastian@walcher.cc

Co-financing Publications of Slovenian Authors in Foreign Languages

Slovenian Book Agency (JAK)

Founded in 2009, the Slovenian Book Agency (JAK) is a government institution that deals with all actors in the book publishing chain, from authors to publishers and readers.

Subsidies to translators for the translation of Slovenian authors

The main form of international promotion is the co-financing of translations from Slovenian into other languages. JAK annually publishes a call for applications for co-financing translations of Slovenian authors' books into other languages, including adult fiction, children's and young adult fiction, and essayistic and critical works on culture and the human-

ities, theatrical plays and comics. Publishing houses, theatres and individual translators can apply. In each case, a contract is concluded with the translator, and therefore all funding goes directly to him or her. The subsidy covers up to 100% of the translation costs. Grants cannot be awarded retroactively.

Mobility grants for Slovenian authors
The call for applications is published once a year. The applicant can be a Slovenian author who has been invited to a literary event abroad. The application must be enclosed with the invitation and the program of the event. The subsidy covers up to 100% of eligible travel expenses.

Contact

Javna agencija za knjigo Republike Slovenije / Slovenian Book Agency
Metelkova 2b, 1000 Ljubljana, Slovenia
Phone: +386 1 369 58 20
Fax: +386 1 369 58 30
Email: gp.jakrs@jakrs.si
Webpage: <http://www.jakrs.si/en/>

Trubar Foundation

The Trubar Foundation is a joint venture of the Slovene Writers' Association, Slovenian PEN and the Center for Slovenian Literature. The aim of the Trubar Foundation is to subsidize publications of Slovenian literature in translation.

Subsidies to publishers for the printing costs of books translated from Slovenian

Foreign publishers can apply for subsidies to publish unpublished translations of Slovenian authors in their native languages. The Trubar Foundation contributes up to 50% of printing costs. It does

not subsidize translation. Priority is given to the works of living authors who are already established in Slovenia. However, the Board will take all applications for works of fiction, poetry, drama, or literary essays into account, as long as they are originally written in Slovenian. The Board consists of seven equal members, including the Presidents of the Slovene Writers' Association and Slovenian PEN. They convene at least twice a year, usually in March and October. Therefore, applications received by the end of February and the end of September will be considered.

Contact

Društvo slovenskih pisateljev / Slovene Writers' Association

Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana, Slovenia

Phone: +386 1 251 41 44

Fax: +386 1 421 64 30

Email: dsp@drustvo-dsp.si

Webpage: <http://www.drustvopisateljev.si/en/>

SEBASTIJAN PREGELJ

Chronicle of Forgetting

Novel

Sample translation

| Bosnian

| Bulgarian

| Croatian

| Czech

| English

| French

| German

| Italian

| Lithuanian

| Romanian

| Russian

| Serbian

| Spanish

JAK
**SLOVENIAN
BOOK
AGENCY**

Slovenian Book Agency, Metelkova 2b,
1000 Ljubljana, Slovenia,
T +386 1 369 58 20 F +386 1 369 58 30
E gp.jakrs@jakrs.si W www.jakrs.si

ISBN 978-961-93910-2-0

9 789619 391020